

ॐ

॥ दक्षय वाचकः प्रणवः ॥

લાતમભરા

આત્મનો હિતાય જગતઃ સુખાય

દાર્ઢ - ૨૮ (એંડોક્ટોનર, નવેમ્બર, ડિસેમ્બર)

VOL - XXVIII 2012-13

ISSUE-II

માનદ તંત્રી : નૈષધ વ્યાસ

સંકલન : ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુ

૧૨

‘યોગ’ ભિક્ષા લાવીએ, ‘ભિક્ષુ’ બની ગુરુદાર;
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

૧૧

કુદરતની કરુણા

કુદરત પણ કેવી કરુણાલું છે! ભયંકર બહિમુખ થઈ ગયેલા માનવીને અંતર્મુખ કરવા તેની ઈન્જિયોને શિથિલ કરી નાખે છે. વૃદ્ધાવસ્થામાં આંખ, કાન, પગ વગેરે એવાં નિર્બળ થઈ જાય છે કે ઘરમાં જરહેવું પડે. છતાંય મનુષ્ય જંપતો નથી અને વૃત્તિઓ દ્વારા ભાગંભાગી કરવા લાગે છે, કારણ કે, તે એ સમજ શક્યો નથી હોતો કે ઈન્જિયોની શિથિલતા તે તો અંતર્મુખ થવા માટેનું કુદરતનું વરદાન છે. તેથી તે ખાટલામાં પડ્યો પડ્યો હાયબળતરા કરતો કરતો કુદરતને કોસ્યા કરે છે, પણ તેથી કાંઈ ઈન્જિયો સબળ નથી થઈ જતી, પરંતુ જીવનપાથેય બેશું કરવાનો મહામૂલો સમય વેરફાઈ જાય છે.

એક સંન્યાસી મહારાજ કહેતા કે, પહેલાં તો ધ્યાન વખતે હું કર્ણભુદ્રાનો ઉપયોગ કરતો, જેથી બહારના અવાજો વિક્ષેપ ન કરે, પણ હવે તો એવો બહેરો થઈ ગયો છુંકે કર્ણભુદ્રાની જરૂરત જનથી પડતી. ભગવાને મારા ઉપર ખૂબ દયા કરી.

સંન્યાસી મહારાજની જેમ આવી બધી બાબતોમાં જો કુદરતની કરુણા કલ્પવાની કુશાગ્રતા કેળવાઈ જાય તો તેને પછી મૃત્યુનો ભય કેવો!

ઉમર પાકવા લાગે છે તેમ તેમ વાળ સફેદ થતા જાય છે. વૃદ્ધાવસ્થામાં શરીર શિથિલ થતું જાય છે, પણ બુદ્ધિ અને અનુભવ પક્વ થતાં જાય છે, તોય કોણ જાણો કેમ, કઈ કમજોર કરી એ રહસ્ય સમજવા નથી દેતી કે, સફેદ વાળ એ તો ગૌરવ અનુભવવાનું ચિઠ્ઠન છે, લજવાવાનું કે શરમાવાનું નહીં. મનુષ્ય તો સફેદ વાળને ફરીને કાળા કરવા અનેક પ્રકારનાં ઓસડિયાંયુક્ત તેલો માથામાં જીક્કાયે રાખે છે! વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે અનેક અનુભવોમાંથી પસાર થઈને પરિપક્વ થયેલી બુદ્ધિ પણ બહેર મારી જાય એવાં એસિડયુક્ત તેલ માથામાં જીક્કાવામાં મનુષ્ય જરાય અચકાતો નથી. પરિણામ શું આવે? દુવિધામેં દોનોં ગયે, માયા મિલી ન રામ. નથી તો વાળ પૂરા ધોળા રહેતા કે નથી તો વાળ પૂરા કાળા થતા. ગરોળીની પુંછથી જેવાં લટૂરિયાં તરત ચાડી ખાય છે કે વાળમાં કલપ નાખ્યો છે. તેથી નથી તો તેના મુખ ઉપર વૃદ્ધાવસ્થાનું ગૌરવ દેખાતું કે નથી તો તેના ગાલ ઉપર યુવાનીની ટશરો દેખાતી. ન વૃદ્ધ, ન યુવાન; ન સ્વી, ન પુરુષ! ખી કે પુરુષ જેવો ન દેખાય તેને લોકો શું કહે?

જેમ મંદિરના શિખર ઉપર ધોળી ધજા ફરકીને શાંતિ અને પવિત્રતાનો સંદેશ આપે છે, તેમ દેહમંદિરના મસ્તકરૂપી શિખર ઉપર ધોળા વાળની ધજા ફરકીને વૃત્તિઓને શાંત અને પવિત્ર રાખવાનો સંદેશ આપે છે.

ધડપણમાં પાચનશક્તિ મંદ પડે તેને કુદરતની કરુણા માની શકાતી નથી. ઊલટાનો મનુષ્ય ધડપણમાં ખૂબ ખાવાની ઈચ્છા કરતો હોય છે. ધરના ધરડિયાઓ તો નાનેરાને એમ કહેતાંય સાંભળવા મળે કે, “અમારે હવે ક્યાં વધુ જીવવું છે? બહોત ગઈ અને થોડી રહી, માટે સાંદું સાંદું ખાઈપી લેવા દો!” જે હુંબ નક્કી થયેલું છે તે તો આવે જ છે, પણ ઓછી અથવા ખોટી સમજણે કારણે તે અનેકગાંનું થઈ જાય છે.

કુદરતની કરુણાને કરુણા તરીકે સમજ શકીએ તેવી કરુણા તે કરે તેવી તેને પ્રાર્થના.

- યોગબિન્દુ

ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવ

ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી	કાન્તિભાઈ એ. પટેલ શાકુતંલ બંગલો કોમન પ્લોટ, સતાધાર ચાર રસ્તા, સોલા રોડ, અમદાવાદ-૯.	૦૮-૧૧-૨૦૧૨ શુક્રવાર, સાંજે ૪-૩૦ થી ૮-૦૦
બેસતું વર્ષ	નૈષેધભાઈ વાસ ૩, ગંગાધર સોસાયટી, સરદાર પટેલ હાઈસ્કુલ સામે, મહિનગર, અમદાવાદ-૮	૧૪-૧૧-૨૦૧૨ બુધવાર, સવારે ૭ થી ૮

॥ ॐ ॥
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

સુતમ્ભરા (ऋતમ્ભરા) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજન હિતાય - બહુજન સુખાય

વર્ષ - ૨૮ (ઓક્ટોબર, નવેમ્બર, ડિસેમ્બર)
VOL - XXVIII 2012-13

ISSUE-II

માનદ તંત્રી : નૈષધ વ્યાસ
સંકલન : ડૉ. સ.સ. લિક્ષ્મી

મુક્તા પાતંજલ યોગદર્શન - સમાધિપાદ યોગભિક્ષુ

સમાધિપાદમાં પતંજલમુનિએ સમાધિ વિશેની વિસ્તૃત માહિતી આપી છે. 'સુતમ્ભરા'ના અગાઉના અંકોમાં આપણે સવિતર્ક સમાધિ, નિર્વિતર્ક સમાધિ, સવિચાર સમાધિ અને નિર્વિચાર સમાધિ વિશે સમજ્યા.

નિર્વિચાર સમાધિમાં પ્રવીષાતા પ્રાપ્ત કરી લેવાથી અધ્યાત્મનો પ્રસાદ પ્રાપ્ત થાય છે. આત્મા વિશે વધુમાં વધુ જીણવાથી જે પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થાય છે તે તેનો પ્રસાદ છે. આધ્યાત્મિકતાનો પ્રસાદ પ્રાપ્ત થવાથી બુદ્ધિમાં નિર્મળપણું આવે છે. બુદ્ધિમાં નિર્મળપણું આવવાથી પ્રજ્ઞા ઋતથી ભરાઈ જાય છે. ઋત એટલે અનુભવેલું સત્ય. જીતઅનુભવ કરીને જે જ્ઞાન મેળવીએ તે સત્ય કહેવાય અને નિર્મળ થયેલી બુદ્ધિને પ્રજ્ઞા કહેવાય.

તો આમ, નિર્વિચાર સમાધિમાં પ્રવીષાતા પ્રાપ્ત કરી લેવાથી બુદ્ધિ નિર્મળ થઈ જાય છે, જેને પ્રજ્ઞા કહે છે અને આ પ્રજ્ઞા ઋતથી અનુભવેલા સત્યથી ભરાઈ જાય છે.

ઋતથી પ્રજ્ઞા ભરાઈ જાય છે ત્યારે કઈ સિદ્ધિની પ્રાપ્તિ થાય છે?

શુતઅનુમાન પ્રજ્ઞાભ્યામન્ય વિષયા વિશેષાર્થત્વાત् ॥૪૮॥
ભાવાર્થ : સાંભળીને તથા અનુમાન કરીને, વિષયો વિશેની જે સમજણાની પ્રાપ્તિ કરી હતી, તેના કરતાં (ઋતઅનુમાન) પ્રજ્ઞાથી ઉત્પન્ન સમજણ દ્વારા વિષયોની જે

સમજણ મળી તે જુદા જ પ્રકારની - વિશેષ અર્થવાળી (હતી).

વિસ્તાર : પ્રજ્ઞા ઋતથી ભરાઈ જાય છે ત્યારે તે કેવા નિર્ણયો લે છે? શુત અને અનુમાનની પ્રજ્ઞાથી ભિન્ન.

આજ સુધી આપણે જે કાંઈ નિર્ણયો બાંધ્યા હતા તે કેવા હતા? શુત અને અનુમાનવાળા. શુત એટલે સાંભળેલા અને અનુમાન એટલે અંદાજ કરેલા. જગત પાસેથી સાંભળીને કે જીતે અનુભવ કરીને કે પુસ્તકો વાંચીને આપણને જે કાંઈ સમજણું, અને એ સમજણ દ્વારા જે કાંઈ નક્કી થયું તેવા નિર્ણયો કરી લીધેલા હતા. જ્યાં સુધી ઋતઅનુમાન પ્રજ્ઞાની પ્રાપ્તિ નહોતી થઈ ત્યાં સુધી, જે કાંઈ નક્કી કરેલું હતું તે શુત અને અનુમાનની પ્રજ્ઞાવાળું-અનુમાનની બુદ્ધિવાળું હતું.

જીવનમાં એવું બને છે કે, આપણે જે કાંઈ નક્કી કરી રાખ્યું હોય કે અમુક તો આમ જ છે અને અમુક તો તેમ જ છે, તોય તેને બદલવું પડે છે. ત્યારે કહીએ છીએ કે, આજ સુધી તો આપણે અમુક રીતે જ માનતા હતા, પણ આ તો તેનાથી જુદું નિકળ્યું! પણ જ્યારે ઋતઅનુમાન પ્રજ્ઞાની પ્રાપ્તિ થાય પછી એવું ના થાય. પછી જે કાંઈ નક્કી થાય, જે કાંઈ માન્યતાઓ બંધાય તે હંમેશાં સાચી જ હોય. પરંતુ, આપણે માનીએ છીએ કે, આપણે નિર્ણય કરી લીધો છે તેથી તે સાચો જ હોય એવું કાંઈ નહીં. આપણે જેવા નિર્ણયો લઈએ એવું

જગત નથી બની જતું, પણ જગત જેવું છે તેવા જ આપણા નિર્ણયો બંધાય છે. તે વખતે બુદ્ધિ એટલી બધી યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી લે છે કે ખોટા નિર્ણયો બંધાય જ નહીં. જ્યાં સુધી ઋતંભરા પ્રજ્ઞાની પ્રાપ્તિ નહોની થઈ ત્યાં સુધી લીધેલા નિર્ણયોમાં બંધછોડ કરવાનો વખત આવતો હતો, પણ હવે એવું નહીં બને.

ऋત એટલે અનુભવેલું સત્ય. શેરીનો રસ કેટલો મીઠો છે તે આપણો આપણા મિત્ર પણ સીધી જાણીએ અને આપણો જાતે પીને જાણીએ તે બંનેમાં ઘણો ફરક છે. આપણો મિત્ર આપણને કેરીની મીઠાશની વાત કરે, તો તે સત્ય તો ખરું જ કે, કેરી મીઠી છે, પણ તે આપણો અનુભવેલું સત્ય નહીં. કેરીને જ્યારે આપણે ચૂસીએ અને ગળપણનો અનુભવ કરીએ, તો તે થયું ઋત-ઋતંભરા. સત્યથી આગળ વધે તે ઋત. કેરી ગળી છે, સાકર ગળી છે, શેરીનો રસ ગળ્યો છે તે આપણે સાંભળ્યું. ગળ્યો તો છે જ તે ખોટી વાત નથી, પણ તેનું ગળપણ કરું છે તેનો જાતઅનુભવ આપણે લીધો નથી. કેરીનું, સાકરનું, શેરીનું; એ બધાં ગળપણ જુદા પ્રકારનાં છે. ગળ્યાં તો છે જ. મિત્રે આપણને વાત કરી એટલે એ ત્રણે ગળ્યાં છે એટલી ખબર

તો પડી, પણ ત્રણેના ગળપણમાં થોડો થોડો ફરક છે એની ખબર તો આપણને ત્યારે જ પડી કે જ્યારે આપણે એ ત્રણેનો ખાઈને જાતઅનુભવ લીધો. તો આ થયું વિશેષ અર્થવાળું સત્ય, એટલે કે ઋત. અસ્તુ. (કમશઃ)

(પ.પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિકૂજી રચિત “મુક્તા” મુસ્તકમાંથી સાભાર)

નોંધ: ઓમ્ભુ પરિવારના આ ત્રિમાસિક મેળેજીનાનું નામ “ઋતંભરા” (રૂતંભરા) રાખેલ છે તે ખરેખર સાર્થક છે. આ નામ રાખવા પાછળનું કારણ એ છે કે, આ સામયિકમાં જે સાહિત્ય પ્રસ્તુત થાય છે તે પ.પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિકૂજીએ તેમના સાધનાકાળ દરમ્યાન પ્રાપ્ત કરેલા સ્વાનુભવોનો નિચોડ છે. ગુરુજીએ જાતે અનુભવેલું એટલે સત્યથી એક પગલું આગળ ઋત. તો ઋતથી ભરેલા આ સામયિકોનો હદ્યપૂર્વકો અભ્યાસ સાધકની બુદ્ધિને પ્રજ્ઞામાં પરિવર્તિત કરે છે, કે જે નિર્વિચાર સમાપ્તિ દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે. આમ, ‘ઋતંભરા’નો સાચો વાચક, વાંચનસમય દરમ્યાન તો જરૂર નિર્વિચાર સમાધિની અવસ્થાએ પહોંચી જાય છે. અસ્તુ.

- નૈષેધ વ્યાસ

ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ નિમિત્તે પ.પુ. ગુરુદેવનાં આશીર્વચન

તા. ૦૩-૦૭-૨૦૧૨

સંકલન : ભાવેશભાઈ રાવલ

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જાય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જાય તો જ આપણી જાય.

ઉપસ્થિત સર્વેને વંદન-અભિનંદન-આશિષ. પરમકૃપાળું ઓમ્ભુ પરમાત્માની અહેતુકી કૃપાથી આજે આપણે ગુરુપૂર્ણિમાનો મહોત્સવ ઉજવી રહ્યા છીએ. આવા ઉત્સવો ઉજવવાનો લહાવો લેવો એ મહાભાગ્યની વાત છે. સાવ ઉત્સવની નજીક જ હોઈએ છતાંય લાભ ન લઈ શકતા હોઈએ.

આ વખતે ગુરુપૂર્ણિમાની પત્રિકા એટલી જબરદસ્ત છે, ઉપરાઉપરી કેટલીયવાર વાંચવાની જરૂર છે.

એ અત્યંત મહત્વનો નાનકડો લેખ. કઈ રીતે જીવન જીવન જીવન જોઈએ એનું માર્ગદર્શન સચોટ રીતે એમાં

ઓક્ટોબર-૨૦૧૨

અપાયેલું છે અને એ સ્વિવાયના બીજા નાના-નાના લેખો અત્યંત મહત્વના -રહસ્યમય છે. ફક્ત ગુરુપૂર્ણિમાની પત્રિકા સારી રીતે વંચાય તોય તેમાંથી ઘણુંબંધું પ્રાપ્ત થઈ જાય. ધ્યાનપૂર્વક વંચાવી જોઈએ. અમારા આવતાં પહેલા તમે સૌએ સત્સંગ સ્વાધ્યાય કર્યો. કાર્યક્રમ આઠ વાગ્યાથી પ્રારંભ થઈ જાય છે. અમારી તબિયત નરમગરમ એટલે અમે થોડા મોડા આવીએ, વહેલા જઈએ. પણ, તમે સૌ પૂરેપૂરો લાભ લ્યો છો.

સત્સંગ સ્વાધ્યાય, સતતનો સંગ કરવો, અને સંગ કરવો એટલે શું કરવું? સતતનો સંગ કરવો-અસતતનો નહીં. સત એટસે સત-તપ. જે સતત રહે છે, જેમાં કોઈપણ પ્રકારનું પરિવર્તન નથી આવતું, સતત એક જ સ્વરૂપમાં

સુત્તમબરા

૨

રહે છે એ સત. એને ઋષિમુનિઓએ કહ્યું : બ્રહ્મ. શંકરાચાર્ય મહારાજે કહ્યું : બ્રહ્મ સત્યમ् જગત ભિથ્યા. એટલે સતનો સંગ કરવાનો, એ સતને બરાબર સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો. સંગ કરવાનો એટલે? એ કંઈ સ્થૂળ વસ્તુ નથી કે આપણે તેને હાથમાં પકડીએ. પણ, બુદ્ધિથી, પ્રજ્ઞાથી એને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ, એટલે બ્રહ્મ સત્ય - આત્મા તત્ત્વ. સત્સંગ સ્વાધ્યાય. સ્વાધ્યાય કરવો એટલે સ્વનો અધ્યાય કરવો. બીજાં બધાં શાસ્ત્રોના અધ્યાય તો કરીએ જ છીએ પણ મુખ્ય સ્વનો અધ્યાય - પોતાનો અધ્યાય. પોતે શું છીએ, ક્યાંથી આવ્યા, ક્યાં જવાનાં? નથી જાણું તોય જાણું પડશે એ બધી વાતો વરસોથી આપણે સાંભળીએ છીએ. કાલે આખો દિવસ અને આજે સવારના છ-સાત વાગ્યાથી ફોન ચાલુ જ છે. કેટલાબધા ફોન અમેરિકાથી આવ્યા! કોઈ મુંબઈથી આવ્યા, કોઈ કોલકાતાથી આવ્યા. એટલે મોટેભાગે તો અમારું બોલવાનું કાલથી ચાલુ જ છે. સૌએમ કહે : આ આપને તકલીફ ના પડે? આપને તકલીફ ના પડે એમ બોલે, પણ મૂકે નહીં કે લો હવે ફલાણાને આપું, હવે કહે, બેભીને આપું ને એ લાંબું ચાલે, એ એમનો પ્રેમ છોડી જ ન શકે. ગુરુજી સાથેની વાતચીત છોડી ન શકીએ એટલોબધો પ્રેમ એમનો. તમારો પ્રેમ જ અમને અહીં જેંચી લાવે છે. ચોયસી વરસની ઊમર. અઠવાડિયા પહેલાં મુંબઈ જઈ આવ્યા. અમેરિકાના વીજા લેવા. ઘરની બહાર નીકળી શકતા નથી ને મુંબઈ ગયા! એ ફક્ત ભક્તોના પ્રેમને ખાતર. અમેરિકા તો જ્યારે જઈએ ત્યારે ખરું, પણ અમેરિકાનો દસ વર્ષનો વીજા આવી ગયો આપણા હાથમાં. થોડાક પ્રશ્નો પૂછીને આપણને વીજા

આપી દીધો. વીલચેરમાં ગયા ને વીલચેરમાં આવ્યા. ઘરની બહાર નીકળતા નથી ને છેક મુંબઈ સુધી જઈ આવ્યા! હોટલમાં ઊતર્યા, હોટલમાં એક રાત રહ્યા. હોટલનું એક રાતનું દસહજાર ઢૂપિયા ભાડું. એ બધું તમારા સૌ પ્રેમીઓ ખાતર થઈ શક્યું. કહેવાનો મતલબ એ છે :

અઠાઈ અક્ષર પ્રેમ કા પઢે સો પંડિત હોય.
“મણું ધન પણ વાપરી ન જાણ્યું, શું કહું કરમની કહાણી;
કાં તો ભાગ્ય બીજાનું ભણ્યું, કાં તો ખોટી કમાણી”

એ જે ધન બેળું કર્યું છે એ વાપરી ન જાણ્યું, શું કહું કરમની કહાણી. સંતો કહે છે, તો એનો અર્થ શું સમજવો? કાં તો ભાગ્ય બીજાનું ભણ્યું. કોઈ બીજાના નસીબમાં હશે તે બધું હું બોગવું છું, કાં તો ભાગ્ય બીજાનું ભણ્યું, કાં તો ખોટી કમાણી, કાં તો ખોટી રીતે કમાણો એટલે વાપરી શકાતું નથી. ભજનની એક એક લીટી ચાર વેદ કહી જાય છે, ૧૦૮ ઉપનિષદ્દો એમાં આવી જાય છે, જેને સમજવું હોય તેના માટે.

ભરતભાઈ દેસાઈ અને અરવિદાબહેન બંને પતિ-પત્ની અમેરિકાથી આવ્યાં છે. અમે ગ્રાન વખત અમેરિકા ગયા, એમાં બે વખત અમારો ઉતારો એમના ત્યાં જ હતો, પોતે બે અને બે બાળકો ચારેય જણા મળીને એવી સેવા કરતાં કે દર શનિ-રવિવારે જુદાજુદા સ્ટેટમાં ભક્તોને ત્યાં પદ્ધરામણી. સૌને ત્યાં ‘ગાયત્રી-મારુતિ’ યજ્ઞ હોય. ત્યાં દસ-બાર યજ્ઞો કર્યા. એમની સહાયતાથી અને સાત-આઠ યજ્ઞો નોંધાયેલા હતા, પણ અમારે ભારત આવવાનું થયું, ત્યાર પછી જઈ શકાયું નથી. શરીર શરીરનું કામ કરે. ચોયસી વર્ષે અમારે આટલું બોલાય છે, હરાય-ફરાય છે એ બધી પરમાત્માની અહેતુકી કૃપા. અસ્તુ.

નૂગરો

જેને પોતાનાં માતા-પિતા કોણ એની ખબર ના હોય તેને માટે સમાજમાં ધારું નીચું સ્થાન છે. એવી જ રીતે જેને પોતાના ગુરુ કોણ, એની ખબર ના હોય તેને માટે સમાજમાં કેવું સ્થાન હોય?

સદ્ગુરુ

અંદર મંદળાકારરૂપ સ્થાવર-જંગમાત્મક સંસારમાં વ્યાપી રહેલા ઈશ્વરનાં જે દર્શન કરાવે તે સદ્ગુરુ છે. ગુરુમાં જે માને છે એને તો, ગુરુ છે જ, પણ જે ગુરુમાં નથી માનતા તેને પણ ગુરુ છે એવું જે સાબિત કરી આપે તે સદ્ગુરુ છે.

- યોગાત્મકુ

સ્વાધ્યાય-સત્સંગ

સ્થળ : ગિરીશભાઈ પટેલ - મહિનગર

તા. ૨૫-૦૩-૨૦૧૨, રવિવાર

સંકલન : શશીકાન્ત પટેલ

ઓમ્ પરિવારના મહિનગરમાં રહેતા પ.પુ.
ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના ભક્તો દ્વારા
મહિનગરમાં કોઈપણ એક ભક્તના ઘરે દરેક અંગ્રેજી
મહિનાના છેલ્લા રવિવારે સાંજે સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-ભજનના
કાર્યક્રમનું આયોજન પ.પુ. ગુરુદેવશ્રીની કૃપાથી કરવામાં
આવે છે. તે મુજબ તા. ૨૫-૩-૨૦૧૨ ને રવિવારે શ્રી
ગિરીશભાઈ પટેલના ઘરે કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવેલ.
તે સમયે ઉપસ્થિત સર્વે ભક્તો-જિજ્ઞાસુઓ ઉપર
આશીર્વયની કૃપા વરસાવતાં પ.પુ. ગુરુદેવશ્રીએ કહું કે,
સત્ય-ધર્મગુરુદેવ કી જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ
આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય.

સર્વેનું સ્વાગત, વંદન, અભિનંદન, આશિષ.

આખા વર્ષ દરમિયાન ઓમ પરિવારના નક્કી
થયેલ કાર્યક્રમો તો તમો સૌ ઉત્સાહપૂર્વક ઊજવો જ છો.
આ ઉપરાંત દરેક અંગ્રેજી મહિનાના છેલ્લા રવિવારે સાંજે
સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-ભજનના કાર્યક્રમનું આયોજન પણ તમે
સૌ પ્રેમપૂર્વક કરો છો તે ખૂબ જ આંનંદની વાત છે. આ
બધું પરમફૂપાળું પરમાત્માની અસીમ કૃપાથી જ થઈ રહ્યું
છે. આમ થોડા થોડા સમયે આવા સાન્ચિક, આધ્યાત્મિક
કાર્યક્રમોનું આયોજન થાય છે તેમાં, જો અમારી તબિયત
ઠીક હોય તો, તમારા સૌ કોઈનો આવા લોકકલ્યાણના
કાર્યમાં ઉત્સાહ વધે તે માટે થઈને ઉપસ્થિત રહેવાનો પ્રયત્ન
કરીએ છીએ. જેથી કરીને તે નિમિત્તે તમને સૌને એક સાથે
મળી શકાય છે, સર્વના સમાચાર જાણી શકાય છે. વળી,
આ નિમિત્તે તમો સૌ પણ ઉપસ્થિત રહી સાચાં સ્નેહી
એવાં ગુરુભાઈ-બહેનોને મળી શકો છો. તેથી એકબીજા
પ્રત્યે નિઃસ્વાર્થભાવ, આત્મીયતા, પ્રેમમાં વધારો થાય છે.
પરિણામે કલ્યાણપથના માર્ગમાં એકબીજાની વધુ નજરીક

અવાય છે. તે માર્ગમાં આગળ વધવામાં એકબીજાને
સહાયરૂપ બનવાની ભાવના વધુ દઢ થાય છે. આનાથી
મૂલ્યવાન બીજું શું હોઈ શકે? એનાથી રૂં બીજું શું હોઈ
શકે? કાઈ જ નહીં. પરંતુ, આ બધું તારે જ શક્ય થઈ શકે
કે જ્યારે આપણી ઉપર પરમાત્માની કૃપા વરસતી હોય.
તમો સૌ ભક્તો પોતાના આંગણે આવો આધ્યાત્મિક,
બિનવ્યાવહારિક કાર્યક્રમ રાખવા ઈચ્છો છો તે માટે થઈને
સૌ નંબર પણ નોંધાવે છે. વારાફરતી દરેકના આંગણે નિયત
સમયે કાર્યક્રમ થાય છે. તેની પાછળ સૌનો ભાવ એ હોય
છે કે સાચાં સ્વજન એવાં ગુરુભક્તો પોતાના આંગણે પધારે.
તે ઉપરાંત ગુરુજીને પણ અનુકૂળતા હોય તો પધારે અને
આમ, અલૌકિક લાભ મળે. સૌ કોઈના મનમાં આવી શુભ
ભાવના રહેલી હોય છે. સર્વેએ એ વાત બરાબર યાદ
રાખવાની છે કે, આવા કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહીને શું
કરવાનું છે? આવા કાર્યક્રમમાં જીવનપાથેય એવી
કલ્યાણકારી તત્ત્વજ્ઞાની જે વાતો થાય છે તેને ધ્યાનપૂર્વક
સાંભળી, સમજ વધુમાં વધુ જીવનમાં ઉતારવાની;
સમયના વહેણ સાથે આવા તત્ત્વજ્ઞાની આપણામાં વૃદ્ધિ
થવી જોઈએ, તો જ ઉપસ્થિત રહ્યા તે સાર્થક ગણાય.
પરંતુ, તેમ ન થાય તો આવા કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા
ઇતાં પણ ખાલીના ખાલી રહીએ. છિદ્રવાળા પાત્રમાં
ગમે તેટલું ગંગાજળ ભરવામાં આવે તોપણ પાત્ર ખાલી
જ રહે છે, તેવી સ્વિતિ આપણી થાય. બધું જ નિરર્થક
જાય. આ સંસાર, સાંસારિક જીવન, સાંસારિક
સગાંસ્નેહી, સુખ, સગવડ એ બધામાં આપણે ગળાડૂબ
રચ્યાપચ્યા રહીએ છીએ. અરે, એટલી હદે રચ્યાપચ્યા
રહીએ છીએ કે રાત્રે ઊંઘમાં પણ તેના વિચારો સતત
ચાલતા હોય છે. આપણે શાંતિથી ઊંઘી પણ શકતા નથી.

પરંતુ, સૌ કોઈએ એ સતત સ્મરણમાં રાખવું જોઈએ કે તે તો બધું માયાનું સ્વરૂપ છે. તે તો બધું જ કાશભંગુર છે. તે કાંઈ જ આપણી પાસે સતત રહેવાનું નથી. આપણા મૃત્યુ પછી બધું જ અહીં રહી જવાનું છે. કાંઈ જ સાથે આવવાનું નથી. અરે, આપણી સૌથી વધુમાં વધુ નજીદીક એવું જે આપણું શરીર છે તે પણ આપણી સાથે આવવાનું નથી. તે પણ પંચમહાભૂતોમાં વિલીન થઈ જવાનું છે. તો પછી જીવનમાં તેના માટે થઈને બેહદ આંધળી વિવેકહીન મોહમમતા શા માટે? જો, મોહમમાયારૂપી દુનિયાનું જે કાંઈ વિદિત છે તે કાંઈ જ સાથે આવવાનું નથી. તો પછી સાથે શું આવશે? જીવનમાં જે કાંઈ સત્કર્મ કર્યા હશે તે જ સાથે આવશે. આવી અનેક સૂક્ષ્મ જ્ઞાનની વાતોરૂપી જે સત્સંગ કર્યા હશે તે જ સાથે આવશે. આવી અનેક સૂક્ષ્મજ્ઞાનની વાતોરૂપી જે સત્સંગ અવારનવાર સતત થતો રહે છે તેને સતત સ્મરણમાં રાખી તેને અનુરૂપ જીવન જીવવાનો સૌ કોઈએ પ્રયત્ન કરવાનો છે, તો જ મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા થઈ કહેવાય. તેનો અર્થ એમ નથી સમજવાનો કે, સંસારને છોડી દેવાનો, તેનાથી વિમુખ થઈ જવાનું. આપણે સંસારમાં જીવી રહ્યા છીએ, ગૃહસ્થધર્મ અપનાવ્યો છે, તો તેમાં પણ પૂરેપૂરી નિષાપૂર્વક આપણી ફરજ બજીવવાની છે, જવાબદારી નિભાવવાની છે. પરંતુ, સાથે સાથે એ પણ સતત સ્મરણમાં રાખવાનું છે કે મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા માટેના પથ પર પણ એટલી જ નિષાપૂર્વક આગળ ધપવાનો આપણે પ્રયત્ન કરવાનો છે. આપણે ગૃહસ્થાશ્રમી છીએ, સંસારમાં રહેવાનું છે અને સાથે સાથે મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતાના પથ પર આગળ વધવાનું છે, તેથી વહેવાર અને પરમાર્થ બંનેમાં બરાબર તલવારની ધાર ઉપર રહેવાનું છે. ગાંધું એક બળદે ન ચાલે. ગાડાને ચલાવવા માટે બે બળદ જોઈએ. એ બેઉં બળદ પાછા બરાબર હોવા જોઈએ. બેમાંથી એક પણ બળદ ઢીલોપોચો હોય તો ગાંધું બરાબર ન ચાલે. ગાડાને ચલાવવામાં મુશ્કેલી પડે. કેટલીવાર એવું પણ બને કે ગાંધું ઊથલી પડે. તેવી જ રીતે આપણા ગૃહસ્થાશ્રમરૂપી ગાડાને વહેવાર અને પરમાર્થરૂપી બે બળદ જેંચે છે, ચલાવે છે. તે બંને બરાબર સરખી રીતે ચાલે તો

જ ગૃહસ્થાશ્રમ હેમખેમ બરાબર ચાલે, નહીંતર તે છિન્નભિન્ન થઈ જાય. તેથી આપણે પૂરેપૂરા સાવચેત રહેવાનું છે કે વહેવાર અને પરમાર્થ બરાબર સરખી ગતિમાં રહે. જેથી ગૃહસ્થાશ્રમમાં સુખ-શાંતિ અને આનંદપૂર્વક રહી શકાય. શ્રીકૃષ્ણો આ વાત અર્જુનને સુંદર રીતે સમજાવી છે –

“સંસારમાં સરસો રહે, એનું મનું મારી પાસ;
શ્રી કૃષ્ણ અર્જુનને કહે, એને સમજું હું મારો દાસ.”

શ્રી કૃષ્ણ અર્જુનને શું કહે છે? “સંસારમાં સરસો રહે એનું મનું મારી પાસ” સંસારમાં ગૃહસ્થાશ્રમી જીવન જીવી રહ્યા છીએ તો તે માટે જીવનમાં આવતી આપણી બધી જ જરૂરી ફરજો, વહેવારો બરાબર નિભાવવાના છે. તે પ્રત્યે જરા પણ ઉદાસીન ભાવ રાખવાનો નથી. બધું જ તલવારની ધાર ઉપર અદા કરવાનું છે. જરા પણ શિથિલતા રાખવાની નથી. સાથે સાથે કલ્યાણપથમાં આગળ ધ્યી મનુષ્યજીવન સાર્થક કરવા માટે પરમાર્થનું ભાધું પણ પૂરેપૂરું બાંધવાનું છે. તે માટે થઈને સત્કર્માંનું આચરણ કે જેની પ્રેરણા આવા સત્સંગમાંથી મળે છે તેને પણ જીવનમાં નિષાપૂર્વક આચરણમાં મૂકવાની છે. તેમાં સહેજ પણ આળસ, પ્રમાદ રાખવાનાં નથી. આથી જ જીવનમાં સત્સંગની ધણી જ મહત્ત્વ દર્શાવવામાં આવી છે. સંતોષે પણ તેની ધણી મોટી કિમત આંકતાં કહ્યું છે કે –

“કલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અખ;
અવસર બીતા જાત હૈ, ફીર કરેગા કબ.”

જ્યારે પણ સત્સંગની, સત્કર્મ કરવાની મનમાં ઈચ્છા થાય ત્યારે, તે કાલે કરીશું તેમ વિચારવાનું નહીં, પરંતુ તેનો અમલ આજે જ કરવાનો. આજે પણ નહીં, પરંતુ અબધી તે સુવિચારને અમલમાં મૂકવાનો, તેની પૂર્તિ કરવાની છે. કેમકે, કાલે શું થવાનું છે તેની કોઈને પણ ખબર નથી. કહ્યું છે કે,

“આજનો લ્હાવો લીજિયે રે, કાલ કોણો દીઠી છે?”

તેથી મનમાં સત્કર્મની ઈચ્છા થઈ કે તરત જ તે મોકાનો સહેજ પણ આળસપ્રમાદ રાખ્યા વગર સફ્ફૂલાભ લઈ લેવાનો છે. સત્કર્મ કરવાનો સમય વ્યતીત થઈ જાય

પછી તે કરી ન પણ શકાય, માટે કાલ ઉપર નહીં; પરંતુ આજ; અને આજ પણ શા માટે? અભધી અમલમાં મૂકવાનો છે. સત્સંગ કરવો, કરાવવો તે પણ એક સત્કર્મ છે અને સત્કર્મ કરવાની પ્રેરણા પણ સત્સંગમાંથી મળે છે. આમ, સત્સંગનો ઘણો જ મોટો મહિમા છે. તુલસીદાસજીએ પણ સત્સંગનો મહિમા ગાતાં જણાવ્યું છે કે—

“સાત સ્વર્ગ અપ વર્ગ સુખ ધરી ઈક તુલા અંગ;
તુલસી તાહી સકલ મીલે, તુલે ન લવ સત્સંગ.”

તુલસીદાસજીએ સત્સંગનો આવો મોટો મહિમા ગાયો છે. કહે છે કે, ગ્રાજવાનાં બે પલ્લવામાંથી એક પલ્લવામાં સાત સ્વર્ગનું અને વળી મોકાનું સુખ મૂકવામાં આવે, અને બીજા પલ્લવામાં આંખનું મટકું મારીએ એટલા સમયના કરેલ સત્સંગમાંથી પ્રાપ્ત થતા સુખને મૂકવામાં આવે, તો આ બીજું પલ્લવનું નમી જાય છે. અર્થાત્, સાત સ્વર્ગ અને મોકાના સુખ કરતાં પણ એક પલ માટે કરવામાં આવેલ સત્સંગમાંથી મળતું સુખ વધી જાય છે. આટલી બધી મોટી મહત્તમ સત્સંગનો છે. તો, આવા અમૃત્ય સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે શું કરવું જોઈએ? તે માટે થઈને જવજગતના કલ્યાણ માટે સદા-સર્વદા કાર્યરત એવા ગુરુસંતોના પરમ સાંનિધ્યમાં શ્રદ્ધા અને પ્રેમપૂર્વક રહેવું જરૂરી છે. અહીં એક દસ્તાત યાદ આવે છે :

વાલ્મીકિ ઋષિ થઈ ગયા કે જેમણે રામાયણ જેવા મહાન ગ્રંથની રચના કરી. તેઓ તેમના પૂર્વજીવનમાં મહાભયંકર વાલિયો લૂંટારો હતા. તે સમયમાં જંગલમાંથી જે પણ વટેમાર્ગ આવતા-જતા તેને લૂંટી લેતો હતો. એક વાર જંગલમાંથી નારદમુનિ પસાર થઈ રહ્યા હતા. વાલિયા લૂંટારાએ તેમને આંતર્યા અને કહ્યું કે, તારી પાસે જે કાંઈ પણ હોય તે મને આપી દે. નારદમુનિ કહે : હા, ભાઈ, હું તને આપી દઉ, પરંતુ તે પહેલાં તારે મારા એક સવાલનો જવાબ આપવો પડશે. વાલિયો કહે કે, ભલે, હું જવાબ આપીશ. નારદમુનિ વાલિયાને પ્રશ્ન કરે છે કે, તું લોકોને લૂંટી તેમાંથી જે કાંઈ મળે છે તેનાથી તું અને તારાં આશ્રિત એવાં તારાં પરિવારજનો જવન ગુજરો છો. તો, તારા પાપકર્મના ફળસ્વરૂપ કર્મના સિદ્ધાંત મુજબ જે કાંઈ દુઃખ

ભોગવવાં પડશે તે કોણ ભોગવશે? તારી સાથે તારાં કુટુંબીજનો પણ તેમાં ભાગીદાર થશે? વાલિયો કહે : હાસ્તો, તેઓ પણ તેમાં ભાગીદાર ખરાં જ ને. નારદમુનિ કહે છે કે, આ તો તું કહે છે, પરંતુ તું એકવાર તેમની પાસે જઈને પૂછી તો આવ કે તેઓ ભાગીદાર થશે કે નહીં? ત્યાં સુધી હું અહીં જ ઊભો છું. વાલિયો ઘેર જઈને પરિવારજનોને પૂછે છે કે, હું લૂંટ કરીને જે કાંઈ લાવું છું તેના થકી તમો સૌ સુખ ભોગવો છો, પરંતુ આ પાપકર્મના ફળસ્વરૂપ જે કાંઈ દુઃખ ભોગવવાનાં આવે, તો તે દુઃખ ભોગવવામાં પણ ભાગીદાર થશોને? આ સાંભળી પરિવારજનોએ ભાગીદાર થવાની ચોખ્ખી ના પાડતાં કહ્યું કે, અમે તને એવું કયાં કહ્યું છે કે તું પાપના, અસત્યના પંથનો સહારો લઈને અમારું ભરણપોષણ કર? પુણ્યના, અસત્યના પંથનો સહારો લઈને પણ તું અમારું ભરણપોષણ કરી શકે છે, પરંતુ તારી વૃત્તિ જ ખોટી છે અને તેના કારણો જે કાંઈ દુઃખ ભોગવવાં પડે તેમાં અમે તારા ભાગીદાર હરગીઝ ન થઈએ, તે તો તારે જ ભોગવવાં પડે. આ સાંભળી વાલિયા લૂંટારાની આંખો ખૂલી ગઈ અને નારદમુનિના બતાવ્યા રાહે, અસત્યનો માર્ગ છોડી, ખૂબ જ તપ કરીને વાલિયા લૂંટારામાંથી મહાન વાત્મીકિ ઋષિ થઈ ગયા.

કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે, આપણાને સત્ય-ધર્મના માર્ગ પુરુષાર્થનું જે કાંઈ પણ ફળ પ્રાપ્ત થાય તેમાં સંતોષ અને આનંદ માણવો જોઈએ. પરંતુ, જો આપણાં મનવૃત્તિ દૂષિત હોય, તો તેમાં આનંદ ન માણતાં વધુ ને વધુ પ્રાપ્ત કરવામાટે અસત્તુનો-અધર્મનો માર્ગ અપનાવીએ, તો તેનાથી ક્ષણિક આનંદ પ્રાપ્ત થાય, સંતોષ મળે, પરંતુ અંતે તો પારાવાર દુઃખ જ દુઃખની પ્રાપ્તિ થાય છે. આ સનાતન સત્યને સૌસે બરાબર સમજી લેવાની જરૂર છે. તો મૂળ વાત શી હતી? સત્સંગની. સત્સંગ એટલે મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા માટેની કલ્યાણકારી સૂક્ષ્મ તત્ત્વજ્ઞાનની વાતો. આવી પરમકલ્યાણકારી સાચી સમજણની વાતો જે પણ શ્રદ્ધેય એવા ગુરુસંતોના સાંનિધ્યમાં સાંભળવા મળે, સમજવા મળે અને તેના ફળસ્વરૂપે આપણે સત્કર્મ કરવા પ્રેરાઈએ તે જ સાચો સત્સંગ. આવા એક કશણના સત્સંગની

સાચી વાતો જીવનમાં ઉતારીએ તો જન્મ-મરણના ચકરાવામાંથી છોડાવી દે છે. જેમ કે, વાલિયા લૂટારાએ નારદમુનિ સાથેના થોડી ક્ષણોના સાંનિધ્યમાં સત્સંગરૂપી સાચી સમજણની વાતો સાંભળી અને તેમના અંતઃચ્યનું દાર ખૂલી ગયાં અને વાલિયા લૂટારામાંથી વાલ્મીકિ ઋષિ થઈ ગયા. એમને આજે પણ સૌ ભક્તિભાવપૂર્વક યાદ કરે છે.

તો આપણને જીવનમાં જ્યારે પણ નિમિત્ત, તક, મોકો મળો ત્યારે આપણા વ્યતીત જીવનનું અવલોકન કરવું જોઈએ કે, આપણે જીવનમાં કેટલો સત્સંગ કર્યો, કેટલાં સત્કર્મા કર્યા, કેટલું પુણ્યનું જમા પાસું વધાર્યું કે પછી જીવનમાં કેટલો સમય મોહમાયાના ચક્કરમાં ફસાઈ આપણી અમર્યાદિત ભૌતિક ઈચ્છા, વાસનાની તૃપ્તિ દ્વારા ક્ષણભંગુર એવાં ક્ષુલ્લક સુખશાંતિને મેળવવા માટે અસત્કર્મરૂપી પાપનું ઉધાર પાસું વધાર્યું. આ હિસાબ કરતાં જો પુણ્યરૂપી જમા પાસું વધારે હોય તો તેટલાથી સંતોષ ન માનતાં તે પુણ્યરૂપી જમા પાસું વધું ને વધું કેમ વધે તે માટે સતત પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. પરંતુ, જો પાપરૂપી ઉધારપાસું વધારે હોય તો તે કેમ ઓછું થાય અને પુણ્યરૂપી જમા પાસું કેમ વધે તે માટેનો નિષ્ઠાપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો જ જોઈએ. આ બધું અવલોકન કરવા માટે જીવનમાં અનેક નિમિત્ત ઊભાં થતાં હોય છે, જેમ કે, આપણે લગ્નનિથિ કે જન્મતિથિ આવે ત્યારે આપણે સૌ સગાંસેઠી બેગાં મળીને આનંદપૂર્વક તેની ઉજવણી કરીએ છીએ તે સારી વાત છે. તે દિવસે સારાં કપડાં પહેરીએ, સારું ભોજન જમીએ તે આનંદની વાત છે, પરંતુ તેની ઉજવણી આટલેથી સીમિત રહે તે પૂરતું નથી. પરંતુ, તે દિવસે આપણે આપણાં વીતેલાં વર્ષનો ક્યાસ કાઢવાનો છે કે, આખા વર્ષ દરમ્યાન કેટલાં સત્કર્મ કર્યા અને કેટલાં અસત્કર્મ કર્યા. પુણ્યરૂપી જમા પાસું વધું કે પાપરૂપી ઉધાર પાસું વધું તેનો ક્યાસ કાઢીને પછી આવતા વર્ષમાં પુણ્યરૂપી જમા પાસું કેમ વધું ને વધું વધે તે માટે થઈને સત્કર્મના પથ ઉપર દંબતાથી આગળ વધવાનો નિષ્ઠય કરી, તે મુજબ જીવન જીવવાનો સંકલ્પ કરી, તેને આચરણમાં મૂકીએ તો જ લગ્નનિથિ કે જન્મતિથિની સાચી ઉજવણી કરી ગણાય. આ માટે આપણે પરમાત્માને સતત

પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે, હે પરમાત્મા! અમારી ઉપર કૃપા વરસાવતા તમો અમને એટલું જ આપજો કે, જેથી કરીને અમે માયાના ચકવ્યૂહમાં ન ફસાતાં સુખ-શાંતિ-સંતોષપૂર્વક કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા કરી શકીએ. આ વાત કબીરજીએ ખૂબ જ સુંદર રીતે રજૂ કરી છે. કબીરજીએ કહ્યું છે કે,

“સાંઈ ઈતના દીજિયે, જામે કુટુંબ સમાય;
મૈ ભી ભૂખા ન રહું, સાધુન ભૂખા જાય.”

સાંઈ કહેતાં ભગવાન, પરમાત્મા. કબીર પરમાત્માને પ્રાર્થના કરે છે કે, હે પરમાત્મા! તમે મને માત્ર અને માત્ર એટલું જ આપજો, કે જેનાથી મારું અને મારા પરિવારજનોનું સારી રીતે ભરણપોપણ થઈ શકે અને આંગણે આવેલ સાધુપુરુષ એવા અતિથિનું પણ સ્વાગત કરી શકું. તેનાથી વધુ કે ઓછું ન આપશો. કેમ કે, જો વધુ આપશો તો તેની સાચવણીમાં મારું મન ભમતું રહેશે અને જો ઓછું આપશો તો તે ઓછાપને દૂર કરવા માટે મારું મન હવાતિયાં મારશે, જેથી હું તમારી ભક્તિમાં મારું મન જોડી શકીશ નહીં. આ વાતને બીજી રીતે પણ સમજી શકાય. કબીરજી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરે છે કે, હે પરમાત્મા! તમે મને એટલી અને એવી બુદ્ધિ-મતિ આપજો કે જેથી મારો ઉદ્ધાર થાય અને મારા આશ્રિતોમાં પણ એવા સંસ્કાર સૌચી શકું કે જેથી તેમનો પણ ઉદ્ધાર થાય. પરંતુ, તમે મને જો વધુ પડતી મતિ-બુદ્ધિ આપશો તો તેથી હું દરેક વાતમાં લાભ-નુકસાનની ગણતરી કરતો થઈશ. અરે, એટલી હદે કે આપની ભક્તિમાં પણ લાભ-નુકસાનની ગણતરી કરીશ, અને જો ઓછી બુદ્ધિ આપશો તો મારું મન આપની ભક્તિમાં લાગશે નહીં, પરંતુ દુન્યાવી માયા-મમતામાં રચ્યુંપચ્યું રહેશે, તો તેથી મારો અને મારા આશ્રિતોનો ઉદ્ધાર નહીં થાય.

આ બધી સૂક્ષ્મ રહસ્યની વાતો તમે સૌ ધ્યાનપૂર્વક સાંભળી રહ્યા છો. તેને બરાબર સમજી જીવનમાં ઉતારશો તો તેનો સાચો લાભ પામી શકાશે. જીવનમાં સાચા શાશ્વત સુખ-શાંતિ પમાશે. જ્યાં પણ સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો કાર્યક્રમ હોય ત્યાં અવશ્ય ઉપસ્થિત રહી તેનો પૂરેપૂરો લાભ લેવાનો સૌએ નિષ્ઠાપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. વહેવારમાં તો

ચોવીસ કલાક રહેતા જ હોઈએ છીએ, પરંતુ તેમાંથી થોડોક સમય આવા આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમમાં ઉપરિથિત રહ્યો જીવનપાથેય સત્સંગનું શ્રવણ કરી તે મુજબ શક્ય એટલું વધુ જીવન જીવિશું અને બીજાને તેમ કરવા માટે પ્રેરણા આપીશું, તો જ મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા થશે. બાકી તો, જગતના ભૌતિક વહેવાર-પ્રાપ્તય તો અંતે નરકના દારુણ દુઃખમાં જ ધકેલશે તે બરાબર યાદ રાખવાનું છે.

તો, અંતમાં ફરી ફરીને પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ કે, મનુષ્ય જન્મ સાર્થક કરી શકીએ તેવી શક્તિ, ભક્તિ, મતિ આપો.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય
ઓમ્ નમ: પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.
ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

શ્રી ગુરુદેવ સત્ય છે...

સંકલન : પ્રવીણભાઈ શાહ

થોડાંક વર્ષો પહેલાં શ્રીકાન્તા આપેનું લખેલું એક પુસ્તક વાંચવામાં આવ્યું હતું. આપણા માનનીય શ્રી મનુભાઈ પંડિતે તેનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કર્યો હતો : “મૂત્યુ અમૃતનો ખોળો” તેમાં એક વાક્ય લખેલું હતું કે, મનુષ્ય કોઈક અજ્ઞાત સ્થાનમાંથી આવે છે, જ્ઞાત સ્થાનમાં રહે છે અને અજ્ઞાત સ્થાનમાં ચાલ્યો જાય છે.

જીવ પહેલાં તો માતાના ગર્ભમાં અવતરિત થાય છે. સમય પૂરો થતાં તે બાળક તરીકે જન્મે છે - અને ત્યાંથી એની જીવનયાગ્રા શરૂ થાય છે. ધીરેધીરે તે મોટો થાય, હસ્તાં-રમતાં-કૂદતાં દિવસો-મહિનાઓ અને વરસો વીતતાં જાય. બચપન-જીવાની-બૂઢાપો અને જીવનનો અંતિમ પડાવ આવી જાય. કુદરતી કમમાં બધું થતું રહે. આપણી પરંપરાના પેલા ૧૬ સંસ્કારો. દીકરાની વહુનું સીમંત અને બાપનું બારમું! કુટુંબમાં એક જીવનું આગમન અને એક જીવની વિદાય. આ રીતે જિંદગીની ઘટમાળ ચાલ્યા કરે.

તો આમ એક જીવ કોઈક અજ્ઞાત સ્થાનમાંથી આવ્યો; સંસારમાં રહ્યો; સંસારમાં વસ્યો અને અંતે કોઈ અજ્ઞાત સ્થાનમાં ચાલ્યો ગયો. જીવ ક્યાંથી આવે છે અને ક્યાં જાય છે તેની આપણાને ખબર નથી. આપણે તો આ દુનિયા અને સંસારની માયા, વહેવારો અને પ્રપંચોમાં જ આપણું જીવન વિતાવી દઈએ છીએ.

પુનરપિ જનનમ્ પુનરપિ મરણમ્;
પુનરપિ જનની જઠરે શયનમ્ !!
આપણને આપણા ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ કાયમ એક વાત સમજાવે છે કે, જીવન એવું જીવીએ કે ફરીફરીને માતાના ગર્ભવાસમાં આવવું ન પડે. મનુષ્યજન્મ મળ્યો છે, તો તેને સાર્થક કરી લઈએ. ફરીથી મનુષ્ય જન્મ મળે કે ન મળે તે આપણે કંઈ જાણતા નથી. આપણું આ વર્તમાન જીવન, જે અત્યારે આપણે જીવી રહ્યાં છીએ, ભોગવી રહ્યા છીએ તેમાં જ આપણે જે કંઈ કરવું હોય તે કરી શકીશું.

આપણે આપણી નજર સમક્ષ જોઈએ છીએ કે, એક નાનકડું બાળક મોટું થઈને ડોકટર, એન્જિનિયર વૈજ્ઞાનિક કે સમાજની પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ કે મોભાદાર માણસ બની શકે છે. પોતાના આત્મબળથી પોતાની પાઇણ એક આખા માનવસમુદ્દયને દોરે છે. બહુ મોટા માનવસમુદ્દયને પોતાની આત્મશક્તિથી સન્માર્ગ વાળે છે.

માનવશરીરમાં આપાર શક્તિઓ પડેલી છે. માણસનું મગજ બુદ્ધિયાતુર્યનો ખજાનો છે. મોટાંમોટાં મશીનો-કોમ્પ્યુટરો-ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો આ માનવ મગજની ઊપર તાગ મેળવવા માટે ઉપગ્રહો અને અંતરિક્ષયાનો બીજા ગ્રહો ઊપર મોકલવા અને પૃથ્વી પરથી તેનું સંચાલન કરવું એ બધી બહુ મોટી ઊપલબ્ધિઓ છે.

ઓમ્ભૂપરિવારનાં ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ-બહેનો-બાળકોનું એ સદ્ગુરૂય છે કે, આપણને પરમપૂજ્ય શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ જેવા સદ્ગુરુ મળ્યા છે. તેઓશ્રીની અહેતુકી કૃપા ઓમ્ભૂપરિવારના ભક્તો ઉપર નિરંતર વરસતી રહે છે. તેઓશ્રીએ આપણને સૌને સાચી સમજણનો મંત્ર આપ્યો છે. પાછલા અનેક જન્મોનાં સત્કર્મોનાં ફળસ્વરૂપે તેઓશ્રીની પાવન-મંગલકારી છત્રધાયા આપણને મળી છે, અને તેઓશ્રીની આ પવિત્ર છત્રધાયા હેઠળ ઓમ્ભૂપરિવાર કલ્યાણકારી આધ્યાત્મિક માર્ગ ધીમી પણ મક્કમ ગતિથી પ્રગતિ કરે છે.

ઓમ્ભૂપરિવારમાં કોઈને સાધક-શિષ્ય કે અનુયાયી (ફોલોઅર) નું ભારેખમ લેબલ આપવામાં નથી આવતું. કોઈને પણ અલગથી કે વિશિષ્ટ પ્રકારની તાલીમ આપવામાં નથી આવતી. બધાં જ ગુરુભક્તો છે. બધાં ગુરુપ્રેમી ભાઈઓ-બહેનો અને બાળકો છે. દરેક પોતપોતાની ક્ષમતા પ્રમાણે ગુરુકૃપા મેળવે છે, પચાવે છે અને આધ્યાત્મિક પ્રગતિ કરે છે.

રામઝરૂખે બૈઠકર સબકા મુજરા લેત; જેસી જિનકી ચાકરી વેસા ઉનકો દેત.

આપણે ગાયત્રીમંત્ર-ઓમ્ગુરુઓમ્ભૂનો મંત્ર, સંકટમોચન હનુમાનજીનો મંત્ર, ઓમ્નનમ: શિવાયનો મંત્ર વગેરેના જાપ કરીએ છીએ. શ્રી ગુરુદેવ આપણને એ માટેનો સંકલ્પ લેવડાવે અને બધા ભક્તો પોતપોતાની રીતે સમય કાઢીને સંકલ્પ પૂરો કરે. જ્યારે પણ શ્રી ગુરુજી સંકલ્પ લેવડાવે ત્યારે કહે પણ ખરા કે, આપણે આપણા સંકલ્પને વફાદાર રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ, છિતાંય સંજોગવસાત્ત લીધેલો સંકલ્પ પૂરો ન થઈ શકે તો દોષ નથી લાગતો. આ બધી વાતો ઓમ્ભૂપરિવારમાં ૧૫-૨૦-૨૫ કે ૩૦-૩૫ વરસોથી આવતા ભક્તો જાણે જ છે.

આજેઓ આપણે તેને વિશિષ્ટ રીતે સંકલિત કરીને જોઈશું.

લગભગ ૩૪ વર્ષ પહેલાં ૧૯૭૮ની સાલના ડિસેમ્બર મહિનામાં પૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવે ઓમ્ભૂપરિવારના ભક્તો ઉપર અહેતુકી કૃપા કરી અને સૌને ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરાવ્યા.

ઓક્ટોબર-૨૦૧૨

ઓમ્ગુરુએ કૃપા કરીને પસંદ કરિયું પલિયડ ગામ; ગાયત્રી ગાવાને આપ્યું નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ.

ડૉક્ટર સોમાભાઈ અમથાભાઈ પટેલ (સ.સ. બિલ્સુ)ના બેતરમાં, કલોલ પાસેના પલિયડ ગામમાં ૧૬ વીધાના બેતરમાં ઘાસની એકસો કુટિર બનાવીને, ડિસેમ્બર મહિનાની કડકડતી ઠંડીમાં સો ઉપરાંત સાધકોએ સમૂહમાં ગાયત્રીમંત્રના જાપ કર્યા. કેટલી બધી પ્રયંક ઊર્જા! એ સો-સવાસો સાધકો કેટલા ભાગ્યશાળી કહેવાય! સતત છેલ્લા ૩૪ વરસોથી દર વરસે ડિસેમ્બર મહિનાના છેલ્લા રવિવારે ઓમ્ભૂપરિવારના ભક્તાનો ત્યાં બેંગા મળે છે અને આધ્યાત્મિક શિબિરનું આયોજન કરે છે અને તીર્થસ્થાન જેવી એ ભૂમિમાં - પલિયડના એ બેતરમાં આનંદ-કિલ્લોલ કરે છે. ત્યાંનું પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય અને ગાયત્રીમંત્રના જાપથી પવિત્ર બનેલી એ ભૂમિ આજે પણ સૌને એવો અને એટલો જ આનંદ આપે છે.

હું ૧૯૮૮ની સાલના ઓક્ટોબર-નવેમ્બર મહિનામાં ઓમ્ભૂપરિવારમાં આવ્યો... 'ધર્મમેધ'ના કમ્પાઉન્ડમાં થોડા માણસો બેઠાં હતાં. વચ્ચમાં ખુરશીમાં શ્રી ગુરુદેવનો ફોટો મૂકેલો હતો. વંદન કરીને હું ત્યાં બેઠો. જાણવા મળ્યું કે, શ્રી ગુરુદેવ તો અમેરિકા ગયા છે. દર ગુરુવારે અને રવિવારે સાંજે સ્વાધ્યાય થાય છે. સ્વાધ્યાયમાં જવાનું ચાલુ કર્યું. એક વસ્તુ ખૂબ જ ગમી. ઓમ્ભૂપરિવારમાં ક્યાંય દંબ ન હતો, મિથ્યાપણું ન હતું. બધાં જ માણસો સરળ અને સહહદયી હતાં. સ્વાધ્યાયમાંથી ઘેર આવ્યા પછી મન પ્રસન્ન રહેતું.

આ બધી વાતો, કેટલાક અનુભવો, પરિવાર પત્રિકા રૂતમ્ભરામાં ૧૯૮૮પથી ૧૯૯૮ના અંકોમાં લખી છે.

ઓમ્ભૂપરિવારમાં સ્વાધ્યાય-સત્તસંગનું ખૂબ જ મહત્વ છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજીની હાજરીમાં સ્વાધ્યાયમાં બેસીએ અને તે દરમિયાન પૂજ્યશ્રીની અલોકિક વાણી સાંભળવા મળે તેનાથી ખૂબ જ માનસિક શાંતિ મળે અને આધ્યાત્મિક વિકાસ થતો જાય.

એક દિવસ સાંજે સ્વાધ્યાયમાંથી ઘેર ગયા પછી રાતના એક સ્વસ્ન આવ્યું :

સુતમ્ભરા

૬

હું એક જંગલમાં ઝડપ નીચે સૂતો છું. આંખો ઉધાડી છે. જંગલનાં ઊંચાંને ઘટાદાર વૃક્ષો તરફ આમ તેમ નજર ફેરવ્યા કરું છું. થોડીવારે હું જ્યાં સૂતો હતો તેની સામેની બાજુએથી સાધુ-મહાત્માઓની એક ટોળી આવતી દેખાઈ. પહેલાં, આગળ ચાલતા સાધુઓના પગની ચાખડીઓ અને ઉતાવળે ચાલતા પગ દેખાયા... આગળના ભાગમાં ચાલતા સાધુઓના હાથમાં કમેરળ હતાં. એમની પાછળ ચાલતા કેટલાક મહાત્માઓએ એક નનામી ઉપાડેલી હતી. એ નનામીમાં એક નૃત્યાંગના જેવી સ્ત્રી એક પડાયે સૂતેલી હતી. મોઢું દેખાતું ન હતું. તેના શરીર પર રેશમી વખ લપેટેલું હતું અને પગમાં કડાં હતાં. બધા સાધુઓ મારી પાસે થઈને પસાર થઈ ગયા. સૌઅં ભગવાં વસો પહેલાં હતાં. સફેદ જટા અને દાઢી વધેલી હતી. બધા મૌન રાખીને જડપભેર ચાલતા હતા. હું તેમને નનામી સાથે જંગલમાં જતા જોઈ રહ્યો હતો. ધીમે ધીમે તેઓ ઘટાદાર વૃક્ષોના ઝુંડમાં દેખાતા બંધ થયા અને આંખ ખૂલી ગઈ.

મન ખૂબ જ પ્રસન્ન થયું. શરીર એકદમ હળવું થઈ ગયું. થોડીવાર સુધી આંખો બંધ કરીને એ સુખદ સ્વખના દશયને ફરી ફરીને યાદ કર્યા કર્યું. સ્વખનો સંકેત ધીમે ધીમે સમજાવા લાગ્યો. પરમકૃપાળું પૂ. શ્રી ગુરુદેવની અહૈતુકી કૃપા સિવાય બીજું શું હોઈ શકે?

સાધકના જીવનમાં આવા સંકેતો અવારનવાર થતા હોય છે, જેને લિધે જીવનના વ્યવહારોમાં નિર્લેખપતા અને નિર્માણીપણાનો ભાવ આવે છે. કોઈના તરફ આસક્તિ નહીં, કોઈના તરફ અભાવ નહીં. મારું-તારુંની ભાવના કીણ થઈ જાય. બધાની તરફ સદ્ગ્રાવ અને સમભાવથી જોવાની ઈચ્છા થાય. કોઈ જાતની લાલસા ના રહે, મન આપમેણે જ કોઈ વાતની કામના કે ઈચ્છા ના કરે અને છતાંથે જીવન ભર્યું ભર્યું લાગે... જીવન જીવવા જેવું લાગે. એ કંઈ નાનીસૂની વાત નથી.

આવા અનુભવ મનને પ્રકૃતિલિત રાખે છે, સાધના-માર્ગમાં આગળ વધવાની પ્રેરણા આપે છે. સ્વાધ્યાય-સત્સંગમાં વધારે ને વધારે સમય ગાળવાની ઈચ્છા થાય છે. આપડી ગુરુનિષ્ઠા સાચી અને સમજપૂર્વકની

હોય તો પરમ પૂ. શ્રી ગુરુદેવ પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ રીતે આપણા આધ્યાત્મિક વિકાસમાં આપણાને સહાય કરે છે તે નિર્વિવાદ છે.

૧૯૮૩-૮૪ના અરસાની વાત : પૂ. શ્રી ગુરુદેવ અમેરિકા પધાર્યા હતા ત્યારે, મેં ઓમ્રપરિવારમાં જવાનું શરૂ કર્યું હતું. તે અરસાના સમયમાં ગાયત્રીમંત્ર વિશે નવી સમજણ આવતી થઈ હતી. ગાયત્રીમંત્ર બોલવાનું શરૂ કર્યું હતું. એ પહેલાં ફક્ત ગાયત્રીચાલીસા એકલા આવડતા હતા.

પૂ. શ્રી ગુરુદેવ અમેરિકા હતા તે વખતે તેમની ગેરહાજરીમાં ઘોડાસર, અંબાલાલ એસ્ટેટમાં શિવરાત્રિ નિમિતે કાર્યક્રમ ઊજવાયો હતો. ઓમ્રપરિવારનો અમારો એ પહેલો જ મોટો કાર્યક્રમ હતો, જેમાં અમો હાજર રહ્યા હતા અને ગાયત્રીમંત્રની ધૂન ખૂબ જ પ્રભાવશાળી રીતે ગવાતી પહેલી જ વાર સાંભળી હતી.

થોડા દિવસ પછી એક રાતે સ્વખનું આવ્યું : બે માળના વિશાળ મંદિર જેવી એક જગ્યા. નીચે મંદિર તથા મોટું ચોગાન. ઉપરના માળે ચારેબાજુ ફરતી ઓસરી. લગભગ બપોર પછીનો સમય. નીચે મંદિરમાં અને ઉપર ઓસરીમાં દર્શનાર્થી માણસો આમતેમ ફરતાં હતાં. હું ઉપરના માળે ઓસરીમાં ટૂટિયું વાળીને આડો પડ્યો હતો. બે હાથની કોણીનું ઓશીકું કરીને એક પડખાભેર ટૂટિયું વાળીને સૂતો હતો. ત્યાં મારા શરીર ઉપર કોઈ ચઢી બેસીને મને હલાવવા લાગ્યું અને મારા શરીરને ફર્સ પર આમથી તેમ ટ્સડવા માંડયું. મને ખૂબ જ બીક લાગી. બીકના માર્યા આંખ પણ ખોલી શકતો ન હતો, ગળામાંથી અવાજ પણ નીકળી શકતો ન હતો અને મારા શરીર પર વધારે ને વધારે ભાર લાગતો હતો. કોઈ મારું ગળું દબાવવાનો પ્રયત્ન કરતું હોય તેમ લાગતું હતું. મદદ માટે ગાયત્રીમંત્ર બોલવાનો પ્રયત્ન કરતો હતો, પણ ગળામાંથી ડરના માર્યા અવાજ નીકળી શકતો ન હતો. ખૂબ જોર કર્યું ત્યારે આંખનાં પોપચાં સહેજ ઊંચાં થઈ શક્યાં. કોઈક મલીન તત્ત્વ મારા ઉપર ચઢી બેહું હતું અને મારા શરીર ઉપર ભીસ વધાર્યે જતું હતું; પણ તેનું શરીર દેખાતું ન

હતું. તેના હાથના પંજા જે મારા ગળાની લગોલગ લાવીને મારું ગળું દબાવવાના પ્રયત્ન કરતા દેખાતા હતા પણ, એ પંજા જોઈને તો મેં આંખો એકદમ બંધ કરી દીધી. બંને પંજા, લોહી ઊરી ગળું હોય તેવા ફિક્કા હતા. કોઈ મહંડું મારા પર ચઢીને મારું ગળું દબાવતું હોય એવા એ પંજા હતા. મેં ફરીથી જોર કરીને ગાયત્રીમંત્ર બોલવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ઓમ્ ભૂભૂવઃ સ્વઃ ઓમ્ તત્સ્ય... ગળામાંથી માંડમાંડ દબાયેલો અવાજ નીકળવા લાગ્યો. જેમ જેમ ગળામાંથી ગાયત્રીમંત્ર બોલતો ગયો, તેમ તેમ પેલા અનિષ્ટ તત્વની પકડ ઢીલી પડતી ગઈ અને આંખો ધીમેધીમે ખોલીને હું બેઠો થયો. ગાયત્રીમંત્ર બોલતો બોલતો ઉભો થયો અને ધીમા ધીમા અવાજે બે હાથે તાલી પાડીને મંત્ર બોલતો બોલતો ચાલવા લાગ્યો. મંત્ર એટલા ધીમા અવાજે બોલતો હતો અને તાલી એટલી ધીમા હાથે પાડતો હતો કે બીજા કોઈને તો જ્યાલ જ ના આવે. છીતાં ઓસરીમાં ફરતાં માણસોમાંથી લોકો મારી સાથે ચાલવા લાગ્યાં. મને તો એ લોકોમાં કોઈ રસ જ ન હતો. એટલે હું મારી મેળે મંત્ર બોલતો બોલતો અને તાલી પાડતો પાડતો નીચે ઉત્તરવા માટે દાદરાનાં પગથિયાં ઉત્તરવા લાગ્યો. મારી સાથે ચાલતા હતા તે માણસો પણ મારી સાથે મારી પાછળ પગથિયાં ઉત્તરતાં હતાં. મેં જોયું તો, દાદરની નીચે પણ ઘણા માણસોનું ટોળું ભેગું થયું હતું, અને એ લોકો હું નીચે ઉત્તરતો હતો તે તરફ કુતૂહલતાથી મને જોયા કરતા હતા. છેક નીચે ઉત્તર્યા પછી જમણી બાજુમાં મારી નજર પડી, તો ત્યાં આગળ હવનકુંડ આગળ કેટલાંક માણસો ભેગાં થયાં હતાં. માથે મુંડન કરાવેલા એક નાગાપૂર્ગા ત્રણ-ચાર વર્ષના બાળકનો બલિ કરવા માટે ત્યાં બધાં ભેગાં થયાં હતાં. બલિની વિધિ કરવા માટે ભૂવા જેવો લાગતો એક બ્રાહ્મણ મારી સામે ડેણા કાઢીને જોયા કરતો હતો અને નાનકડા છોકરાંનાં મા-બાપ તથા સગાં-વહાલાં જેઓ ત્યાં ઉભાં હતાં તે મારી સામે તથા મારી સાથે ચાલતા માણસો સામે નિર્દેશ ભાવે જોઈ રહ્યાં હતાં. મને આ બધામાં કોઈપણ પ્રકારનો ભાવ થતો ન હતો. હું તો મારી મેળે બે હાથે તાલી વગાડતો ગાયત્રીમંત્ર બોલતો બોલતો ચાલતો હતો.

આમ, મંદિરનું ચોગાન વટાવીને મોટા દરવાજા આગળથી બહાર નીકળી ગયો. મારી સાથે આવતાં હતાં તે બધાં આશરે ૨૫-૩૦ માણસો દરવાજા આગળ ઉભાં રહી ગયાં. ડામરની મુખ્ય સર્કની પાછળ બાજુ પર ધૂળવાળી જગ્યા પર રોડે રોડે મેં ચાલવા માંડ્યું. સામાન્ય લેંઘો અને ખમીસ પહેરેલો મામૂલી માણસ જેવો મારો દેખાવ હતો. ગાયત્રીમંત્ર બોલતો બોલતો અને તાળી પાડતો હું થોડે દૂર ગયો હોઈશ ત્યાં, રોડ ઉપર ઉભેલો એક કદાવર માણસ રોડ ઉપરથી કાચા રસ્તા ઉપર, હું જ્યાં ચાલતો હતો ત્યાં, મારી પાસે આવવા લાગ્યો. તેના હાથમાં મોટું લાકડાનું મગદળ (કસરતબાજો રાખે છે તેવું) હતું. મગદળ ઉગામીને મને ધા કરવા આવતો હોય એ રીતે એકદમ નજીક આવ્યો. એક જ ફટકો મારે તો રામ રમી જાય એવો ગુસ્સો અને તાકાત એ માણસમાં હતાં. પણ, મેં તો ડર્યા વગર તદ્દન સહજ ભાવે ગાયત્રીમંત્ર બોલવાનું, તાળી પાડવાનું અને ગરીબાં થઈને ધીમે પગલે ચાલવાનું ચાલુ જ રહ્યું. થોડેક જ આગળ ગયો હોઈશ ત્યાં, તેના જ જેવો બીજો એક કદાવર માણસ જે હાથમાં મગદળ લઈને રોડ ઉપર ઉભેલો હતો તે મારી સામે મગદળ ઉગામીને મારા પર ધા કરવા માટે મારી તરફ આવવા લાગ્યો. હું ધીમા અવાજે તાળી પાડતો પાડતો ગાયત્રીમંત્ર બોલતાં બોલતાં ચાલતો જ રહ્યો. પેલા બંને જણ જેવો જ કદાવર એક ક્રીજો માણસ હથમાં મગદળ લઈને મારી તરફ આવ્યો, પણ એનો ઈરાદો મને મારવાનો ન હતો. તેણે પેલા બે જણાને કહ્યું કે, એમને જવા દો, એમને મારશો નહીં. મને થોડીક નવાઈ લાગી. હાશ પણ થઈ કે, બચી ગયા. ત્રણેય જણા ડામરના રોડ તરફ તેમના સ્થાને જવા લાગ્યા. હું ગાયત્રીમંત્ર બોલતો, તાળી પાડતો આગળ ચાલવા લાગ્યો. થોડેક દૂર ગયો ત્યારે સંધ્યાકાળ થવા આવ્યો હતો અને જગ્યા નિર્જન જેવી લાગતી હતી. ત્યાં સામેની બાજુએથી દૈવી સ્વરૂપ ધારણ કરેલી એક સ્ક્રી અને તેમની આજુબાજુ ગરબો ધૂમતી હોય એમ હળવે હળવે નાચતી ચાર નાનકડી બાળાઓનું એક જૂથ મારી તરફ આવવા લાગ્યું. હું હાથ જોઈને ઉભો રહી ગયો. સાક્ષાતું મા ગાયત્રી મારી સામે

હતાં! મારાથી થોડેક દૂર તે બધાં ઊભાં રહ્યાં. દૈવી સ્વરૂપ ધારણ કરેલી ક્રીના હોઠ ધીમા ફંડતા હતા. મને કંઈ સંભળાતું ન હતું, પણ ભાવાવેશમાં હું તો હાથ જોડી ઊભો રહ્યો. તેમના હાથમાં ધગધગતા ખીલા લઈને હું જ્યાં ઊભો હતો ત્યાં મારી આજુબાજુ ચાર દિશામાં ચાર ખીલા નાખ્યા... અને પછી ધીમા ડગલે જે બાજુએથી આવ્યાં હતાં તે બાજુ સૌ પાછાં વળી ગયાં.

હું ગાયત્રીમંત્ર બોલતો, બે હાથે તાળી પાડતો, જે રસ્તે આવ્યો હતો તે રસ્તે પાછો ચાલવા માંડ્યો. રસ્તામાં પેલા કદાવર માણસો હાથમાં મગદળ લઈને ઊભા હતા. મારા તરફ નજર નાખી, પણ કંઈ બોલ્યા નહીં. મારી આંખ ખૂલી ગઈ. બલ્લ જ આનંદ થયો.

ગાયત્રીમંત્ર બુદ્ધિની શુદ્ધિનો મંત્ર છે. ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરવાથી બુદ્ધિની શુદ્ધિ થાય છે. શુદ્ધ બુદ્ધિથી કરેલાં કાર્યો સફળ થાય છે. શુદ્ધ બુદ્ધિથી લીધેલા નિષ્ઠય સાચા હોય છે - સારા હોય છે.

શ્રી ગુરુદેવે 'શાતા' પુસ્તકમાં કહ્યું છે કે, ગાયત્રીમંત્ર સ્વાધ્યાયમાં ખૂબ સહાયક છે. અમે સ્વાનુભવથી કહીએ છીએ કે, દીર્ઘકાળ સુધી નિયમપૂર્વક ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરવાથી બુદ્ધિમાં ખૂબ સૂક્ષ્મતા આવે છે અને તેથી અતિસૂક્ષ્મ વિષયોને સમજવાની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે. આવી યોગ્યતા પ્રાપ્ત થવાથી યથાર્થ દર્શનની પ્રાપ્તિ થાય છે અને તેથી 'સ્વ'માં સ્થિર થઈ શકાય છે.

પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવે ઓમ્ભૂપરિવારના ગુરુભક્તોને-ગુરુપ્રેમીઓને ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરવાની સંધન તાલીમ આપેલી છે. થોડાક ઉલ્લેખો નીચે ઉતાર્યા છે.

● ૧૯૭૮ની સાલમાં પલિયાડ ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરમાં ૧૦૦-૧૨૫ જેટલા સાધકોએ દસ દિવસ સુધી ગાયત્રીમંત્રના જાપ કર્યા હતા.

● ઘણાં વરસો પહેલા રણજિત સોસાયટી, મહિનગરમાં, શ્રાવણમાસ નિમિત્તે આખો મહિનો સવારે દથી ૭ ગાયત્રીમંત્રના માનસિક જાપ કર્યો હતા અને સાંજે ૭થી ૮ ઓમ્ભૂ નમઃ શિવાયની વાચિક ધૂનનો કાર્યક્રમ થયો હતો.

● ૧૯૭૮ના જુલાઈ મહિનામાં ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે શ્રી ગુરુદેવના સ્વાસ્થ્ય માટે અને દીવાયુષ્ય માટે ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરવાનો સંકલ્પ સૌઅં કર્યો હતો.

● ઉમરેઠના શ્રી ગોપાલભાઈ અને શ્રી તુષારભાઈએ ઓમ્ભૂપરિવારના ભક્તોને ઓમ્ભૂપરમાત્મા અને પ.પૂ. શ્રી ગુરુદેવના ફોટોવાળું 'નિત્યદર્શન'નું કાર્ડ આપવામાં આવશે તેમ નક્કી થયું હતું.

● શ્રી ભરતભાઈ પરીખને ત્યાં તેમના જોધપુરના નવા નિવાસસ્થાનમાં તા. ૨૮-૬-૨૦૦૩ના રોજ સ્વાધ્યાય-સાસ્તંગ અને ગાયત્રીમંત્રના વાચિક જાપનો કાર્યક્રમ થયો હતો અને નવરાત્રિના બાકીના ૭ દિવસ સૌઅં પોતાના વેર ગાયત્રીમંત્રની રોજની ૧૦ માળા કરવી એવો સંકલ્પ શ્રી ગુરુદેવે લેવડાયો હતો.

● તા. ૨૭-૧૦-૨૦૦૫ના રોજ ઓમ્ભૂજયંતિનો કાર્યક્રમ આંબાવાડીમાં શ્રી પંકજભાઈ શાહને ત્યાં ઊજવાયો હતો. શ્રી ગુરુદેવને આજે ૭૭ વર્ષ પૂરાં થયાં. પૂજ્યશ્રીના જન્મદિવસે સર્વે ગુરુભક્તોએ પોતાના ઘરે બેસીને ગાયત્રીમંત્રની ૭૭ માળા આસો વદ દસમથી લાભપાંચમ સુધીમાં કરવાનો સંકલ્પ કરી શુભેચ્છા પાઠવી હતી.

● ઉમરેઠમાં શ્રી જ્યોતીશભાઈ પંડ્યાના નિવાસસ્થાને ૨૪ દિવસ સુધી ગાયત્રીમંત્રની અખંડ ધૂનનો કાર્યક્રમ થયો હતો.

● નારણપુરા, અમદાવાદમાં શ્રી વિજયભાઈ પટેલને ત્યાં ગાયત્રીમંત્રની ૩૦ દિવસની અખંડ ધૂન થઈ હતી.

● ચાણોદ-કરનાળી મુકામે ગાયત્રીમંત્રની અખંડ ધૂન ૪૨ દિવસ થઈ હતી.

આ રીતે પરમપૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવે ઓમ્ભૂપરિવારના ગુરુભક્તોને ગાયત્રીમંત્રના પુષ્કળ જાપ કરાવ્યા છે. અવારનવાર ગાયત્રીમંત્રની મહત્ત્વા, ગાયત્રીમંત્રનો અર્થ પૂજ્યશ્રી આપણને સમજાવે છે. ગાયત્રીમંત્ર સંગીતમય ધૂનમાં ગાઈ શકાય એવી રીતે બોલવાની, ગવડાવવાની શરૂઆતા, શ્રી ગુરુદેવે ખંડેરાવપુરા-સાધના કુટિરમાં સ્વાધ્યાય હતો ત્યારે કરાવી, જેથી ભક્તોને મંત્રના જાપ કરવાનું ખૂબ ગમે અને જાપ કરતાં કંટાળો ન આવે. પોતાના

ભક્તોનું કલ્યાણ કરવાની કેટલીબધી ઊંચી ભાવના! ઓમ્પરિવારના ભક્તોનું એ મહાભાગ્ય કહેવાય! શ્રી ગુરુદેવની અહેતુકી કૃપા જ કહેવાય! - કેટલી બધી ઉત્કંઠા! ગુરુપ્રેમી ભક્તોને ખબર પણ ના પડે એ રીતે નિમિત્તો ઊભાં કરીને સૌ ગાયત્રીમંત્રના જાપ પોતપોતાની રીતે, પોતાના ઘરે બેસીને કે સમૂહમાં બેસીને કરે.

ગાયત્રી મંત્રનો અર્થ હવે આપણે સમજીએ :

॥ ઓમ્ ભૂર્ભૂવઃ સ્વઃ તત્સવિતુર્વષ્ણં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ વિયો યો નઃ પ્રચોદ્યાત્ ઓમ् ॥

ઓમ્	- પરમાત્મા
ભૂ:	- ભૂલોક
ભૂવઃ	- અંતરિક્ષ
સ્વઃ	- સ્વર્ગલોક
તત્	- પરમાત્મા
સવિતુ:	- સર્જનહાર
વરેણ્યં	- પૂજવાયોગ્ય
ભર્ગો	- પાપનાશક
દેવસ્ય	- શાનસ્વરૂપ
ધીમહિ	- અમે ધ્યાન કરીએ છીએ
વિયઃ	- બુદ્ધિ
ય:	- જે
નઃ	- અમારું-અમારી
પ્રચોદ્યાત્	- પ્રકાશ કરો.

હે સર્જનહાર પરમાત્મા-પાપનાશક, શાનસ્વરૂપ, પૂજનીય - અમે તમારું ધ્યાન કરીએ છીએ. તમે અમારી બુદ્ધિમાં વસો - પ્રકાશિત કરો.

જ્ઞાનિકેશના પૂજ્ય સ્વામી શ્રી શિવાનંદજી મહારાજશ્રીએ 'ગાયત્રીવિજ્ઞાન' નામની નાનકડી પુસ્તિકામાં ગાયત્રીમંત્રનો શબ્દાર્થ આ રીતે આપેલ છે. હે

● શાનદાતા - સદ્ગુરુ ●

પંચમહાભૂતના શરીરમંદિરમાંના બોલતા-ચાલતા પરમાત્માની વાત સમજાવે, એ ચેતન તત્ત્વની-ગુરુતત્ત્વની હાજરીમાત્રથી આ શરીરરૂપી મંદિરનું અસ્તિત્વ છે એ વાત જે સમજાવે, શરીરની ગતિશીલતા જેના આધારે છે એ તત્ત્વની જે સમજણ આપે તે સદ્ગુરુ છે.

- યોગબિલુષ્ટ

મા ગાયત્રી! હાલની મારી અશુદ્ધ બુદ્ધિને લીધે આ દેહને મેં આત્મા તરીકે માન્યો છે. મને શુદ્ધ બુદ્ધિ આપો કે જેથી મારું વાસ્તવિક સ્વરૂપ જાણવા હું શક્તિમાન થાઉં. મને પ્રકાશ અને જ્ઞાન આપો.

હમણાં થોડાક દિવસો પહેલાં મણિનગર સરદાર પટેલ સ્કૂલ પાસે 'માનવ ઉત્થાન સેવા સમિતિ' તરફથી એક સત્સંગ સમારોહનું આયોજન થયું હતું. રાત્રે ૮થી ૧૧નો કાર્યક્રમ બે દિવસ સુધી રાખ્યો હતો. તેમાં મહાસતીજ વિદ્ધભીબહેનોએ જીવનમાં સત્સંગનું કેટલું મહત્વ છે તે સમજાવ્યું હતું.

તેમણે કલ્યાણ કે, આપણે આપણા ઈષ્ટદેવની માળા કરતા હોઈએ ત્યારે આપણું મન સ્થિર રહેવું જોઈએ. આપણું ધ્યાન આપણા ઈષ્ટદેવની છભીમાં-મૂર્તિમાં કે તેમના સ્વરૂપમાં એકાગ્ર થતું રહેવું જોઈએ. યંત્રવત્ત માળા ફેરવવાથી કંઈ કામ સરે નહીં.

દા.ત. આપણે ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરીએ છીએ. મંત્ર તો ધણો લાંબો છે. માનસિક રીતે જાપ કરતાં કરતાં શ્રી ગાયત્રીમાતાનું ધ્યાન ધરવાનું. મંત્રના જે શબ્દો છે તેનો અર્થ-ભાવાર્થ નજર સમક્ષ રાખવાનો. હે પરમદૂપાળુ મા ગાયત્રી! અમે તમારું ધ્યાન કરીએ છીએ. તમે અમારી બુદ્ધિમાં વસો. તમે અમારી બુદ્ધિને પ્રેરો-અમારી બુદ્ધિને પ્રકાશિત કરો.

આપણા મન ઉપર - અંતઃકરણ ઉપર ધણા જન્મોનાં, ધણાં વરસોનાં માયાનાં જે આવરણો- અવિદ્યાનો જે અંધકાર છે તે દૂર થાય, જેથી અમારા વાસ્તવિક સ્વરૂપને - પ્રકાશિત જ્યોતિને અમે જોઈ શકીએ-અનુભવી શકીએ.

તો સજજનો! પરમાત્મા આપણી નજીકમાં જે, આપણી અંદર જ વસે છે અને આપણે તેને મંદિરમાં, જગ્ગલોમાં, પહાડોમાં ને મોટામોટા ગ્રંથોમાં શોધીએ છીએ.

● પત્રાંશ ●

પરમ આદરણીય પૂજ્ય ગુરુજી,

આપશ્રી સમગ્ર જીવન ‘ઓમૃપરિવાર’ ટ્રસ્ટના મુખ્ય અને મહત્વના ઉકેલ માટે જીવી રહ્યા છો એ એક વિરલ ઘટના ગણાય.

ડૉ. વરધીભાઈ ઠક્કર અને સાથીઓની કુદરતી ઉપચારની શિબિરોમાં પણ આપશ્રી પધારતા. વિદ્વતા, ચિંતન, લેખન, મનન, સેવા, કરુણા, પ્રેમ, સાત્ત્વિકતા ગુણોત્કર્ષ જેવા અનેક ગુણો અને સદ્ગુણોના આપશ્રી સ્વામી છો.

જીવનના પરિપક્વ અનુભવો, ચિંતન, મનનના પરિપાકરૂપે આપ નિત્ય નવું લેખન, સાહિત્ય સમાજને સતત સમર્પણભાવથી અર્પતા રહો છો એ માટે આ અને આવનાર પેઢી સદા આપની ઋણી રહેશે.

આર્થિક, ધાર્મિક, નૈતિક, રાજકીય અને અન્ય ક્ષેત્રો પરિસ્થિતિ ખૂબ જ ખરાબ છે. તેનો ઉપાય શિક્ષણ, લોકજગૃતિ-લોકશિક્ષણ દ્વારા બધા ક્ષેત્રોની સમસ્યાઓ નિવારવાનું જે ગંજાવર અને ભગીરથ કાર્ય છે તે યજ્ઞરૂપે કરી રહ્યા છો એ માટે અમે સૌ આપના ઋણી છીએ.

પંતજલિમુનિનું પ્રત્યાહાર તે આપે કુદરતની કરુણા સંદર્ભે કરી છે. વેડછીના મુ. જુગતરામ દવેનું કાવ્ય છે : અનુભવ જીવનનું નવનીત અમસ્તુ નહીં મળશે, નહીં મળશે... મથશે... વિનોબા “બ્રહ્મ સત્ય જગત સ્ફૂર્તિ, જીવન સત્ત શોધનમ્ભ”. વાત કરે છે. (શ્રી શંકરાચાર્ય જગતને મિથ્યા કદ્યું હતું - દ્વિતીય) સત્યની શોધ માટે આપણે સહુ મથીએ એ પ્રાર્થના છે.

તમારા નિરામય, દીવાયુ, જ્ઞાનમય, કરુણામય જીવન માટે પ્રાર્થના કરું છું. ખૂબ જ આભાર.

લિ. કાન્તિ ટેસાઈના પ્રણામ.

૨૪-૬-૨૦૧૨. ૨૦, કેવલ ધામ સોસાયટી, શાપરા રોડ, નવસારી.

ગુરુજનો પાસેથી શું ઈચ્છાવું જોઈએ?

- યોગભિસુ

લોકો ગુરુજનો પાસે પણ ભૌતિક-લૌકિક ઈચ્છાથી જતા હોય છે. એ મોટું અજ્ઞાન છે. જે વસ્તુ પ્રયત્ન કરવાથી પ્રાપ્ત કરી શકીએ એની ઈચ્છા ગુરુજનો પાસેથી રાખતાં મોટા નુકસાનમાં રહીએ છીએ. કાયનના બદલે કાચ લીધા જેવું થાય છે. આપણે જાતે પ્રયત્ન કરવા છતાં જે વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવામાં અશક્તિમાન હોઈએ એવી જે આધ્યાત્મિકતા, એવું જે આત્મા-પરમાત્માનું જ્ઞાન, એ જ્ઞાન ગુરુજનો પાસેથી પ્રાપ્ત કરવું જોઈએ. પરમાત્મા પાસે, ગુરુજનો પાસે, સંત-યોગીઓ પાસે શું માંગવું જોઈએ? એને માટે સાચા સલાહકારની જરૂર છે. નહીં તો, આપણી સ્થિતિ પેલા બિભારીના જેવી થાય.

એક બિભારી હતો. કોઈ કારણસર રાજી એના પર પ્રસન્ન થયા. કહે : માંગ માંગ, માંગો તે આપું. બિભારી કહે : આપને જે આપવું હોય તે આપો. રાજી વિચાર કરે છે : ‘હું રાજી. જેના પર પ્રસન્ન થાઉં તેને બિભારી રહેવા દઉં તો મારું

રાજાપણું લાજે. આજે તો આને પાંચ ગામ આપી દઉં.’ પછી વિચાર આવ્યો : ‘રબેને આ બિભારીને પાંચ ગામ કરતાં વધારે જોઈએ હોય તો?’ તેથી બિભારીને ફરીથી કહ્યું : “તું તારે મોઢેથી માંગી લે, તું માંગે એ મારે આપવું.” રાજી એ દિવસે બહુ પ્રસન્ન હતા. બિભારી વિચાર કરે છે : “શું માંગું?” એણે એના મિત્રની સલાહ લીધી. બિભારીનો ભાઈબંધ થોડો બુદ્ધિશાળી હતો. તેણે વિચાર કર્યો : “આ મારો બિભારી મિત્ર માંગી માંગીને શું માંગશે? એના કરતાં રાજી પોતે જ નક્કી કરીને આપે તો બિભારી ન્યાલ થઈ જાય.” તેથી તેની અને રાજીની વચ્ચે રક્જક ચાલી. રાજી કહે : તું માંગ. મિત્ર કહે : તમારે આપવું હોય તે આપો. આ રક્જકથી બિભારી કંટાળી ગયો. એને થયું કે, રક્જકના કારણે કદાચ બધુંય ખોઈશ. આપણે તો સો રૂપિયા માગવા છી, અને રાજી પચ્ચીસ રૂપિયા જ આપણે તો આપણાથી કંઈ જ નહીં બોલાય. એમ વિચારીને એ વચ્ચે જ બોલી ઊઠ્યો કે, “આપ

મારા પર ખરે જ પ્રસન્ન થયા હો, તો સો રૂપિયા આપો.”
રાજાએ સો રૂપિયા આપી દીધા. એમાંથી બિખારીએ એક
મહિના સુધી જલસા કર્યા. પછી હતો એવો ને એવો.

દિવસમાં બે રૂપિયા મેળવતો હતો એટલે એના

માટે સો રૂપિયા ઘણા હતા. રાજ પ્રસન્ન થયા છતાં પણ
એ બિખારી જ રવ્યો. તેવી જ રીતે મનુષ્ય પણ પરમાત્મા
પાસે, ગુરુજનો પાસે અલૌકિક વસ્તુઓ માંગીને અલૌકિક
નથી બની જતો, રાજ નથી બની જતો.

ગુરુ-આજામાં ઈન્દ્રિયોનો કલ્યાણકારી ઉપયોગ

- યોગભિકૃ

મનુષ્યમાત્રને પરમકૂપાળુ પરમાત્માએ ઈન્દ્રિયો
આપેલી છે. કોઈ તે ઈન્દ્રિયો દ્વારા પોતાનું કલ્યાણ કરે છે
અને કોઈ તે જ ઈન્દ્રિયોથી પોતાનું અકલ્યાણ કરી નાબે
છે. કોઈને એ જ ઈન્દ્રિયો સાધક છે, તો કોઈને એ જ
ઈન્દ્રિયો બાધક છે.

મનુષ્યમાત્ર સાધક છે, ઈન્દ્રિયો તેનું સાધન છે.
ગુરુદેવના માર્ગદર્શનમાં રહીને ઈન્દ્રિયોરૂપી સાધનોનો જે
ઉપયોગ કરી જાણે છે તેના માટે એ કલ્યાણનું સાધન છે. જે
સ્વચ્છંદી રીતે તે ઈન્દ્રિયોનો ઉપયોગ કરે છે તેના માટે ઈન્દ્રિયો
અકલ્યાણકારી છે. દા.ત.

એક મનુષ્ય પાસે ચચ્ચુ છે. એનો ઉપયોગ એ
બીજા મનુષ્યનું ખૂન કરવામાં કરે છે અને એના ફળસ્વરૂપે
જેલમાં જાય છે. બીજા મનુષ્ય પાસે પણ ચચ્ચુ છે. એ મનુષ્ય
એનો ઉપયોગ શાકભાજી સામારવામાં અને બીજાં
ગૃહઉપયોગી કાર્યમાં કરે છે અને તીજો મનુષ્ય કે જે ડોક્ટર
છે, એની પાસે પણ ચચ્ચુ છે. પરંતુ એનો ઉપયોગ દર્દનું
ઓપરેશન કરીને દર્દને સુખ આપવામાં કરે છે.

ચચ્ચુ ત્રણે પાસે હતું. પરંતુ ત્રણેએ એનો ઉપયોગ

અલગઅલગ કર્યો. ડોક્ટરે એનો ઉપયોગ અતિ ઉત્તમ કાર્ય
માટે કર્યો એમ કહી શકાય. કરણ કે, એણે એના ગુરુ પાસેથી
એનો સાચો ઉપયોગ શીખી લીધો હતો. ચાહે ગુરુ કહો,
ઉસ્તાદ કહો, યોગ્ય લાગે તે કહો. આજકાલ ગુરુ કહેતાં
શરમ આવે છે. કેરી ખાવાથી કામ છે, જાડ ગણવાથી નહીં.

ડોક્ટર ગુરુ પાસેથી ડોક્ટરી વિદ્યા શીખ્યા. કેટલાં
વર્ષો ગાયાં? કેટલા મિત્રો-સનેહીઓની સહાયતા લીધી?
છેવટ સુધી કેટલા ખંત અને ઉત્સાહથી અભ્યાસ કર્યો. દર
મહિને ગુરુદક્ષિણા આપતા રહ્યા. ગુરુદક્ષિણાને ઝી કહો તો
પણ વાંધો નથી. આટાટાં કર્યું ત્યારે અમુક વર્ષો બાદ
ડોક્ટરી વિદ્યામાં પાસ થયા. અને જે કોઈ પરીક્ષામાં બેસે
એ બધા જ કાંઈ થોડા પાસ થાય છે? કોઈ નાપાસ પણ
થાય છે. એ જ રીતે વર્ષો સુધી ગુરુઆજામાં રહીને ડોક્ટર
ચચ્ચુનો કલ્યાણકારી ઉપયોગ શીખ્યા.

એ જ રીતે મુમુક્ષુ પણ ગુરુઆજામાં વર્ષો સુધી
રહીને પોતાના ઈન્દ્રિયરૂપી ચચ્ચાનો કલ્યાણકારી ઉપયોગ
કરી શકે છે અને સ્વચ્છંદી મનુષ્ય એ જ ઈન્દ્રિયથી પોતાનું
જ અકલ્યાણ કરી નાખે છે.

ગુરુપ્રાતિ અહં-મુક્તિ

- યોગભિકૃ

ગામડાંમાં ‘નૂગરો’ શબ્દ ગાળ કહેવાય. નૂગરો
એટલે જેણે ગુરુ નથી કર્યાતે. જે માણસ નૂગરો છે, એટલે
કે જેનામાં શ્રદ્ધાનો દીપ સળગ્યો જ નથી, એ અહમુના
બોજા તળે સતત દબાયેલો જ રહે છે. માણસે પોતાના

અહમુનો બોજ હળવો કરી નાખવો જોઈએ. મનુષ્ય
હળવોકૂલ ક્યારે થાય? જ્યારે એના અહમુનો બોજ ઉત્તરી
જાય ત્યારે. અને અહમુનો બોજ ઉત્તરે ક્યારે? જ્યારે
શ્રદ્ધાનો દીપક પ્રગટે ત્યારે. અને એ શ્રદ્ધાનો દીપક ક્યારે

પ્રગટ્યો કહેવાય? જ્યારે એ કોઈપણ સંતજનને પોતાના ગુરુ તરીકે મનમાં સ્થાપી દે ત્યારે. સંતોને કોઈના ગુરુ થવાની ઈચ્છા નથી હોતી. પરંતુ, જિજ્ઞાસુ જીવને એવી ઈચ્છા હોય છે કે આપણે કોઈને ગુરુ બનાવીએ. ગુરુ એટલે કોઈ એવી શ્રદ્ધેય વ્યક્તિ, જેને આપણે આપણા મનમાં ગુરુ તરીકે નક્કી કરી લીધી હોય, જેની પાસે આપણે આપણો અહમ્ મૂકી શકીએ. અહમ્ સિવાય બધું મૂકી શકાય છે. અહમ્ મૂકવો મુશ્કેલ છે અને અહમ્ મૂકી શકાય તો પછી બધું સહેલું છે. અહમ્ ના મૂકાય ત્યાં સુધી હળવાપણું આવે નહીં, સતત કપાળની કરચલીઓ વળેલી ને વળેલી રહે છે. અહમ્ને મૂકી ના શકીએ તો આપણી સ્થિતિ પેલા ગાડીમાંના મુસાફર જેવી થાય, જેણે ગાડીમાં બેઠો હોવા છતાં પોતાનો સામાન માથા ઉપર રાખ્યો હોય.

અહમ્નો બોજ એટલે કે ‘હું’ કંઈક કરી રહ્યો છું. અહમ્ કહેતાં ‘હું.’ એનો ભાર જીવનમાં એટલો બધો હોય છે કે જરા, મૃત્યુ અને રોગ અકાળે આવી જાય છે. એમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ. એમાંથી મુક્ત થવા માટે કોઈ શ્રદ્ધેય વ્યક્તિને આપણે ગુરુપદે સ્થાપી દેવી જોઈએ.

અમુક પ્રકારનો અહમ્ ન રાખીએ તો આપણો વ્યવહાર ચાલે નહીં. રામકૃષ્ણ પરમહંસે વિવેકાનંદનો બધો અહમ્ ખલાસ ન થઈ જાય એનો ઘ્યાલ રાખ્યો હતો અને કર્યું હતું કે, ‘તારા અહમ્નો સંપૂર્ણ નાશ તો થવા જ નહીં દઉં, કેમ કે તારી પાસેથી તો જગતના કલ્યાણનાં ઘણાં કાર્યો કરાવવાનાં છે. જેવી મારી સ્થિતિ થઈ એવી તારી પણ થઈ જાય, તો તું પણ પરમહંસ થઈ જાય અને પરમહંસને તો કોઈની કંઈ પડી ના હોય; પોતાનું અને પારંકું કલ્યાણ થાય તોય શું અને ના થાય તોય શું? તેથી જગતના કલ્યાણનું કામ તારાથી નહીં થાય.’ આ કારણે વિવેકાનંદના અમુક અહમ્નો નાશ એમણે નહોતો થવા દીધો.

પરંતુ, અમુક એવી જગ્યા આવે કે જ્યાં આપણે આપણો અહમ્ છોડી દઈએ છીએ. શા માટે? આપણા લાભ માટે, આપણા કલ્યાણ માટે. દિવસમાં એક વખત, મહિનામાં એક વખત, કે વર્ષમાં એક વખત જ્યારે જ્યારે અહમ્ને છોડી દઈએ, ત્યારે ત્યારે જ સાચો આરામ પ્રાપ્ત થાય, અને એવો આરામ પ્રાપ્ત જ ના થાય તો આ શરીર ક્યાં સુધી ચાલી શકે? સારામાં સારું ખાઓ-પીઓ, શરીર માટે બધું કરો છતાં સાંજે થાકી જવાય છે અને એ બધો થાક ક્યારે જાય છે? રાત્રે જ્યારે મીઠી ઊંઘ આવે ત્યારે. અને મીઠી ઊંઘ ક્યારે આવી કહેવાય? કાને સાંભળવાનું, નાકે સૂંઘવાનું, આંખે જોવાનું છોડી દીધું હોય, બધી ઇન્દ્રિયોથી જ્યારે મુક્ત થઈ ગયા હોઈએ ત્યારે સંપૂર્ણ આરામ મળે છે અને સવારે ઊઠીએ ત્યારે સ્કૂર્ટ અનુભવાય છે. પરંતુ, આ બધું કરવા છતાં જેને પરિપૂર્ણ આરામ કહેવામાં આવે છે એવો આરામ શરીરને ક્યારે મળે? જ્યારે અહમ્ને છોડે ત્યારે. પાંચ ઇન્દ્રિયો ધૂટી જાય છે ત્યારે પણ અહમ્ તો હોય છે જ. તો, એ અહમ્ આપણે આપણી જાતને જ્યારે કોઈ શ્રદ્ધેય વ્યક્તિને સમર્પિત કરી દઈએ છીએ ત્યારે ધૂટે છે. ગુરુને તો ખબર પણ નથી હોતી કે એમને કોણ સમર્પિત થઈ રહ્યું છે? એમનો કોણ ચેલો છે? ગુરુદેવ તો એમની મસ્તીમાં મસ્ત હોય છે, સંપૂર્ણ અહમ્મુક્ત હોય છે.

આપણે આપણા લાભ માટે, આપણા અહમ્ના બોજમાંથી મુક્ત થવા માટે, જે યોગ્ય લાગે તે વ્યક્તિને ગુરુ તરીકે સ્વીકારીએ. એ સ્વીકાર એટલા માટે કરવાનો છે, જેથી આપણે આપણો અહમ્ એમના ચરણોમાં છોડી શકીએ. આપણી આર્યસંસ્કૃતિમાં, અધિસંસ્કૃતિમાં ગુરુ ન હોય એ લાંઘન ગણાતું. જેને ગુરુ ના હોય એની પાસે કોઈ જતું નહીં, એનો કોઈ વિશ્વાસ કરતું નહીં.

આત્મા અને પરમાત્માની વાત સમજાવે, ગુરુઓના ગુરુ ઓમનારાયણનું શાન આપે; આપણી પ્રકૃતિ, સ્વભાવ, સ્થિતિ વગેરેને ધ્યાનમાં રાખી શાન આપવાનો પ્રયત્ન કરે તે સદગુરુ છે.

- યોગબિલ્સુ

ओंश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिषाद के द्वारों का भावानुवाद)

- (२४) कलेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष ओंश्वर है।
- (२५) ओंश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) ओंश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) ओंश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● द्रष्टव्याएः उद्देशो :-

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति बहुजनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रयार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण ऊंचुं लाववा माटे आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा प्रयार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'बहुजनहिताय-बहुजनसुखाय'ने लगातां कार्यो, जेवां के, केलवाणी, तबीबी सारवार वगेरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QTY/34/90-91

To,

આધ સંસ્થાપક તથા આદ્યાત્મિક વડી
ન.પુ. ગુરુદેવશ્રી ઘોગભિકૃજુ

PRINTED & PUBLISHED BY :-

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARVAR TRUST

(Reg. No. E4416 Date 11-5-81)

From : -3/B, Pallidhnagar Society, Naranpura, Ahmedabad-9
Printed at : Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad-9
Hon. Editor : Naishadh Vyas

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09 (Up to MARCH-2013)

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી ઘોગભિકૃજુ
સાચેનાં સંસ્મરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.

લવાજમ દર :-

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. ૧૦૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫-૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫-૦૦
ઇટક નકલની કિંમત ... રૂ. ૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાને કે
“રાતમભાર”ને લગતો પત્રવ્યવહાર
કરવાનું સ્થળ :-

(૧) ડા. સોમાબાઈ એ. પટેલ (સ.સ. ભિકૃ)

૩/બી, પલિયનગર,
સેન્ટ એવિયર્સ હાઇસ્કૂલ રોડ,
નારાણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

(૨) નૈષિધભાઈ સી. વ્યાસ

“સ્વાશ્રય”,
૩. ગંગાધરા સોસાયટી,
રામભાગ પાઇઠ, માણિનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક કારા અથવા મનીઓર્ડર
કારા “ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ” ના નામે
મોકલવું. સાચે આપણું પૂર્ણ નામ,
સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવું.

(૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું સ્થળ બદલાયું
હોય તેમજે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂર્ણ
સરનામું લખી મોકલવું, જેથી
વ્યવસ્થાપકોને અંક મોકલવામાં
સરળતા રહે.